

Styrets medlemmer

Vår saksbehandler / tlf.
Ingvild Bjerkholt / 97022368

Vår ref.
[Ref.]

Oslo,
03.09.2026

Styremøte 5/26, 10. september – innkalling

Vi viser til kontakt og innkaller med dette styrets medlemmer til styremøte 5/26. Møtestart torsdag 10. september kl. 10:00 i Forskningsrådets lokaler, møteslutt kl. 16:00.

Vedlagt oversendes saksdokumenter.

Om praktiske spørsmål, ta kontakt med Ingvild Bjerkholt, tlf. 97022368/e-post inb@forskningsradet.no.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Mari Sundli Tveit
Adm. direktør

Norges forskningsråds styre

Dato

Torsdag 10. september 2026
kl 10:00 – 16:30

Sted

Forskningsrådets lokaler

Sak S 50/26	Godkjenning av sakslisten	10:00-
Sak S 51/26	Godkjent vedtaksprotokoll fra styremøte 4/26, 1. juni	
Sak S 52/26	Spørsmål om habilitet	
Sak S 53/26	Skriftlige og muntlige orienteringer	- 11:15
Sak S 54/26	Oppfølging av Riksrevisjonens rapport Regnskapsrevisjon 2025	11:15 – 11:45
	LUNSJ	11.45 – 12.30
Sak S 55/26	Godkjenning av porteføljeplan for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap	12:30 – 13:15
Sak S 56/26	Tilbakemelding etter etatsstyringsmøtet 2026– oppfølging	13:15 – 14:00
Sak S 57/26	Seminar: KI og utfordringer for investeringsprosessen	14.00 – 15.00
Sak S 58/26	Eventuelt	15:00 – 15:10
Sak S 59/26	Årshjul	15:10 – 15:15
Sak S 60/26	Vedtaksprotokoll godkjennes	15:20 – 15:30
	Jury for Forskningsrådets innovasjonspris og formidlingspris (Ikke del av ordinært styremøte. Sakspapirer i egen sending.)	15:30 – 16:00
Sak S 61/26	Oppsummering - Dialog mellom styret og adm. direktør	16:00 – 16:30

Styremøte 4-26, 1. juni 2026

mandag 1 juni 2026, 10:00 - 19:00

Lysaker

Deltakere

Styremedlemmer

Gunnar Bovim (Styreleder), Birger Vikøren (Nestleder), Paula Eerola, Gøril Hannås, Gunnar Hovland, Iselin Marstrander, Linda Nøstbakken, Lillian Margrethe Baltzrud (valgt av de ansatte), Per Magnus Kommandantvold (valgt av de ansatte)

Fra Forskningsrådet

Mari Sundli Tveit (Fraværende ved: Sak S 48/26, Sak S 49/26), Jesper Werdelin Simonsen (Fraværende ved: Sak S 48/26, Sak S 49/26), Tove Stølen (Fraværende ved: Sak S 48/26, Sak S 49/26), Anne Kjersti Fahlvik (Fraværende ved: Sak S 42/26, Sak S 43/26, Sak S 44/26, Sak S 45/26, Sak S 46/26, Sak S 47/26, Sak S 48/26, Sak S 49/26), Solveig Vivill Vinsrygg (Fraværende ved: Sak S 48/26, Sak S 49/26), Stig Slipersæter (Fraværende ved: Sak S 48/26, Sak S 49/26), Lise Rydje (Fraværende ved: Sak S 48/26, Sak S 49/26), Tobias Ellingsen (Fraværende ved: Sak S 48/26, Sak S 49/26)

Rune Vistad (Til stede ved: Sak S 38/26), Nina Therese Maubach (Til stede ved: Sak S 39/26), Johan Skivik Aubell (Til stede ved: Sak S 39/26, Sak S 40/26, Sak S 41/26), Ørjan Munkvold (Til stede ved: Sak S 42/26), Tom Skyrud (Til stede ved: Sak S 42/26), Hilde Vestrheim (Til stede ved: Sak S 48/26), Vikki Cruz (Til stede ved: Sak S 38/26)

Eksterne deltakere

Lars Torvund (Riksrevisjonen, Til stede ved: Sak S 41/26), Tor Digranes (Riksrevisjonen, Til stede ved: Sak S 41/26), Bjørg Skoglund Heen (Riksrevisjonen, Til stede ved: Sak S 41/26)

Middag Pier 31, kl 16:30 - 19:00

Møteprotokoll

Sak S 35/26

Beslutning

Godkjenning av sakslisten

Vedtak:

Styret godkjenner sakslisten.

 Sak S 35 Saksliste 4-26 1. juni-26 - jws.docx

Sak S 36/26

Godkjent vedtaksprotokoll fra styremøte 3/26, 23. april

 Protokoll_Styremøte 326_230426.pdf

Sak S 37/26

Beslutning

Spørsmål om habilitet

Vedtak:

Ingen inhabilitet er meldt i dette møtet.

Sak S 38/26

Orientering

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
7E7F562136BA418795AAD2DDDE09529A

Skriftlige og muntlige orienteringer

Skriftlige orienteringer:

- Kunnskapsdepartementet: Kunstnerisk utviklingsarbeid - utredning (vedl 2)
- Mulige endringer i SkatteFUNN-forskriften
- Nordisk samarbeid FoU-basert innovasjon i næringslivet
- Bestilling av innspill til vurdering av teknologiområder i digitaliseringsdelen av EUs foreslåtte Konkurransesevnefond (EKF-DL) (vedl 3)
- Dialogmøter for kunnskapssamarbeid innenfor forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Muntlige orienteringer.

Vedtak:

Styret tar informasjonen til orientering.

- Sak S 38 Skriftlige orienteringer - jws.docx
- Sak S 38.2 oppdrag fra Kunnskapsdep - Kunstnerisk utviklingsarbeid(2588274).pdf
- Sak S 38.3 KD Bestilling Konkurransesevnefond (EKF).pdf
- Sak S 38.3 KD vedl Vurdering av teknologiområder i EKF - bestilling.pdf

Sak S 39/26

Beslutning

Forskningsrådets budsjettforslag 2028 del 1 (u.off §14)

Vedtak:

Styret vedtar Forskningsrådets innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2028.

Styret ber om at overordnede prioriteringer i innspillet legges til grunn for Forskningsrådets budsjettforslag del 2 og at alternativer for budsjettvekst i del 2 reflekteres i del 1.

Administrerende direktør får fullmakt til å ferdigstille innspillet i tråd med styrets diskusjon.

- Sak S 39 U. OFF Budsjettforslag 2028 del 1 - andre gangs behandling - jws MST.docx
- Sak S 39 U.OFF Vedl1 Budsjettforslag 2028 del 1 - innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2028 - jws MST.docx
- Sak S 39 U.OFF Vedl2 Budsjettforslag 2028 del 1 - grunnlag for vekstforslag - jws.docx

Sak S 40/26

Beslutning

Tentativ fordeling av tilsagnsrammer for 2027 (u.off jfr. §22)

Vedtak:

Styret godkjenner en tentativ fordeling av rammer for nye tilsagn for 2027-budsjettet på porteføljestyrene slik at de kan bruke dette som planleggingsrammer for å detaljere investeringsplanene. Porteføljestyrene bes hensynta Forskningsrådets oppdaterte strategi og bidra til at brede og tverrgående satsinger kan gjennomføres.

- Sak S 40 U.OFF Tentativ fordeling av tilsagnsrammer for 2027 (u.off) - jws MST.docx

Sak S 41/26

Diskusjon

Regnskapsrevisjonen for 2025 - Riksrevisjonen presenterer

Vedtak:

Styret tar orientering og nummerert brev nummer 1 fra Riksrevisjonen om revisjon av Norges forskningsråd 2025 til etterretning.

Styret ber administrasjonen lage utkast til svarbrev fra Forskningsrådet og sirkulere dette i styret for godkjenning.

Styret ber om å få en sak til styrets neste møte om status på oppfølgingen.

Sak S 42/26

Beslutning

Tertialrapport første tertial

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
7E7F562136BA418795AAD2DDDE09529A

Vedtak:

Styret tar tertialrapporten for 1. tertial 2026 til orientering og slutter seg til administrasjonens vurderinger og oppfølging.

 Sak S 42 Tertialrapport 1.tertial 2026 - jws MST.docx

 Sak S 42 vedl Tertialrapport 1 2026 - MST.docx

Sak S 43/26**Beslutning****Endringer i revisjonsplan 2026****Vedtak:**

Styret justerer internrevisjonsplanen for 2026 slik at aktivitetsnivået tilpasses til tilgjengelige økonomiske rammer og virksomhetens kapasitet.

Styret vedtar følgende endringer i revisjonsplan 2026:

1. Revisjonsaktivitet knyttet til oppfølging av gevinstrealisering tas ut av revisjonsplanen.
2. Resterende internrevisjonsaktiviteter innenfor revisjonsprosjektet «Etterkontroller / avsjekk» tilpasses det justerte budsjettet på 1,6 mill. kroner for internrevisjonen i 2026.

 Sak S 43 Endringer i revisjonsplan 2026 - jws MST.docx

Sak S 44/26**Diskusjon****Forberede Etatsstyringsmøte KD****Vedtak:**

Saken ble diskutert.

 Sak S 44 Dagsorden for etatsstyringsmøte 2. juni 2026.pdf

Sak S 45/26**Orientering****Årshjul**

 Sak S 45 Årshjul 2026 - jws MST.docx

Sak S 46/26**Orientering****Eventuelt****Sak S 47/26****Beslutning****Vedtaksprotokoll godkjennes****Vedtak:**

Styret godkjenner møteprotokollen.

Sak S 48/26**Beslutning****Ansettelse av administrerende direktør i Forskningsrådet (u.off §13)****Vedtak:**

Styret vedtar tilsetting av Mari Sundli Tveit som administrerende direktør i åremål for en periode på 6 år fra 1.3.2027 til 28.2.2033, uten adgang til fornyet tilsetting, jf. Vedtektene. Styreleder har fullmakt til å inngå ny arbeidsavtale med Mari Sundli Tveit.

Sak S 49/26**Diskusjon****Oppsummering**

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
7E7F562136BA418795AAD2DDDE09529A

Sak S 53/26

Skriftlige orienteringer

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler
Styret	Jesper W. Simonsen	Stig Slipersæter

Fra
Administrerende direktør

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak: Styret tar informasjonen til orientering.

Transportforskningen er positivt evaluert

Forskningsrådet har på oppdrag fra Samferdselsdepartementet evaluert transportforskningsporteføljen. Evalueringen vil være del av kunnskapsgrunnlaget for departementets arbeid med ny Nasjonal transportplan. Evalueringen belyser effekter av transportforskningen samlet sett, og resultater fra ett nyere virkemiddel, dvs. Pilot-T-ordningen (T for transport). Rapporten viser at Forskningsrådets investeringer har gitt betydelige realiserte og potensielle samfunnseffekter. I perioden 2011–24 er det bevilget om lag 1 mrd. kroner til 198 prosjekter, og analysen av 46 utvalgte prosjekter viser særlig effekter i form av reduserte kostnader, økt verdiskaping, mer effektiv drift og logistikk. I en dybdeanalyse av fire prosjekter er det anslått en samlet samfunnsøkonomisk nåverdi 7–41 mrd. kroner, hvor 4–31 mrd. kroner tilskrives Forskningsrådets investering. Gevinstene er potensielle og avhenger av politiske beslutninger, markedsutvikling og implementering i transportsystemet. Pilot-T-ordningen er funnet utløsende for næringsfinansiering og transportinnovasjon. I 2018–24 er det her tildelt 337 mill. kroner til 40 prosjekter, med en samlet prosjektverdi på 684 mill. Ordningen har gitt økt samarbeid, kompetanseutvikling og styrket konkurranseevne, selv om flere prosjekter enda ikke er markedsrealisert. Evalueringen er gjennomført av Menon og Multiconsult, og i rapporten sier de at samfunnseffekten av innsatsen kan styrkes ved å styrke koblingen til kunder, offentlige innkjøpere, kommersialiseringsaktører og investorer tidlig i prosjektløpet.

Forskningsrådets arbeid med åpen, skjermet og gradert forskning og innovasjon

Systemmeldingen gir Forskningsrådet en utvidet funksjon for å styrke samarbeidet mellom sivil og militær forskning. Gjennom dette skal Forskningsrådet understøtte et felles system for åpen, skjermingsverdig og gradert forskning, bidra til bedre ressursutnyttelse og skape muligheter for mer FoU-samarbeid mellom sivile aktører og forsvarssektoren. Det ble opprettet en ny portefølje og et nytt porteføljestyre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap fra 1. januar 2026. Dette er en utvidelse av Forskningsrådets oppgaver i tilskuddsforvaltning, rådgivning og dialog. Formålet med den nye porteføljen er å bidra til å styrke forskningsinnsatsen innenfor totalforsvar og sammensatte trusler, bredt forstått. Målet er at kompetansen i det sivile

forskningssystemet i større grad skal komme til nytte i forsvarssektoren. Denne nye porteføljen kommer i tillegg til eksisterende portefølgers innsats på denne tematikken.

Det jobbes også aktivt med forskningssikkerhet, flerbruksforskning, data- og kunnskapsgrunnlag som del av Forskningsrådets rolle i et helhetlig forsknings- og innovasjonssystem. Forskningsrådet har fått på plass både fysisk og digital infrastruktur for å behandle gradert informasjon opp til begrenset. Dette har vært i samarbeid med Statens graderte plattformtjenester. Administrasjonen vil gjennomføre en vurdering av alternative konsepter for gradert søknadsbehandling. Foreløpig er alle Forskningsrådets utlysninger åpne. Gradert informasjon i eller resultater fra prosjekter som finansieres må håndteres av prosjektene og prosjekteiers institusjoner.

Forskningsrådet har fått flere relaterte utrednings- og rådgivningsoppdrag, alene eller sammen med andre aktører som oppfølging av systemmeldingen.

- Kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier (KVASt), med FFI og NSM, ble levert januar 2026. Styret får forelagt forslag til videreføring (KVASt 2) i egen sak.
- Forskningsrådet og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) skal styrke kunnskapsgrunnlaget om forskningssikkerhet og ansvarlig internasjonalt samarbeid gjennom to felles oppdrag fra Kunnskapsdepartementet (KD):
- Mer helhetlig kunnskapsgrunnlag om sensitive fagområder, samarbeidsland det knytter seg bekymring til og mer detaljert kunnskap om Norges internasjonale forskningssamarbeid. Arbeidet vil pågå gjennom 2026 og 2027.
- Kartlegge norsk FoU-sektors behov for informasjon, støtte og rådgivning knyttet til forskningssikkerhet og ansvarlig internasjonalt samarbeid. Oppdraget skal være ferdig i 2026.
- Kunnskapsgrunnlagsprosjekter for Forsvarsdepartementet (FD) i 2025; Utredning med FFI om Innretning og forvaltning av system for data og innsikt om FoU-innsats på tvers av sivil og militær sektor, og kunnskapsgrunnlag for å understøtte koblinger mellom FoU på sivil og militær side. I 2026 har FD satt av 2,2 mill. kroner for oppdrag om å støtte koblinger mellom FoU på sivil og militær side, og utvikle kunnskapsgrunnlag av relevans for FoU satsinger og tiltak i Langtidsplanen for forsvarssektoren.
- Oppdrag fra KD knyttet til oppfølging av grunnleggende nasjonal funksjon (GNF) Forskning og utvikling av betydning for nasjonal sikkerhet. Oppdraget er gradert til nivå Begrenset.

Videre har Forskningsrådet fått oppdrag av relevans for Kvantestrategi og kunnskapsgrunnlag for denne (KD og FD), Dronestrategi for forsvarssektoren (FD), Økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien, sammen med Innovasjon Norge (FD og NFD), Forsvarsindustriell strategi (FD), teknologisk handlingsevne og utfordringsdrevne virkemidler (KD, se egne orienteringssaker). Forskningsrådet vil også etablere en nasjonal møtearena for dialog om kunnskapssamarbeid innenfor forsvarsevne, sikkerhet og beredskap og Forskningsrådets rolle som koblingsmekanisme.

Oppdrag om teknologisk handlingsevne og muligheter

Teknologi gir muligheter, og utfordringer, og har stor oppmerksomhet i forsknings- og innovasjonspolitikken. Sterke teknologimiljø er viktig for norske forskningsinstitusjoner, offentlig sektor og bredden av næringslivet. KD har nå gitt Forskningsrådet et oppdrag med tittel «Teknologisk handlingsevne og muligheter» (Sak S 53 vedlegg 1) om et kunnskapsgrunnlag om Norges teknologiske handlingsevne, og som en del av KDs arbeid med kommende LTP. Forskningsrådet har et godt utgangspunkt for oppdraget, bl.a. gjennom fagevalueringer, porteføljeanalyser, KVASt-arbeidet, nyere kunnskapsgrunnlag (bl.a. kvante, biotek, nanotek/chips, nevrotek mm), KI-milliard-arbeidet, søknadsdata, og løpende kunde- og interessentdialog. En rekke andre aktører har svært relevante analyser bl.a. svenske Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), EU, SSB, Patentstyret, Abelia, OECD, NATO mfl. Oppdraget skal besvares innen 1. november 2026, og skal sees i sammenheng med Forskningsrådets budsjettforslag.

Oppdrag om utfordringsrettet virkemiddel ARPA

KD og NFD har gitt Forskningsrådet og Innovasjon Norge et fellesoppdrag om å utrede om ARPA-lignende virkemidler (Advanced Research Projects Agency) kan være egnet i det norske forsknings- og innovasjonssystemet (Sak S 53 vedlegg 2). Oppdraget er rettet inn mot økt konkurransekraft i næringslivet og effektivitet i offentlige tjenester, samt å forbedre innovasjonskapasiteten, med et langsiktig mål om radikale innovasjoner og løsninger med høy samfunns- og næringslivnytte. Utredningen skal belyse hvordan slike virkemidler bør utformes, og hvilke endringer i roller, styring og systemer det vil kreve. Departementene etterspør særlig hvordan teknologiinitiativer med høyt potensial, høy risiko og uforutsigbare utviklingsløp kan identifiseres og følges opp. Forskningsrådet har over tid arbeidet og brukt verdikjede- og utfordringsrettede satsinger, og ARPA har likhetstrekk med slike, men med mer autonom programledelse, aktiv og dynamisk porteføljestyring, høyere risikotoleranse mm. I forbindelse med regjeringens kvantesatsing skal departementene ha en delleveranse om mulig ARPA- bruk 15. oktober, og oppdragets sluttleveranse er tidlig januar 2027.

Oppdrag om langsiktig finansiering av datainfrastruktur

KD har gitt Forskningsrådet i oppdrag å anbefale hvordan en ny ordning for langsiktig drift av viktig datainfrastruktur kan innrettes (Sak S 53 vedlegg 3). Bakgrunnen er at det over flere år er bygget opp datainfrastrukturer av nasjonal betydning gjennom ordningen Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur (INFRA-ordningen), samtidig som mange av disse har usikker og fragmentert driftsfinansiering. Oppdraget skal bygge på tidligere utredninger og erfaringer, herunder evalueringen av INFRA-ordningen, Ruud-utvalgets rapport og Forskningsrådets eget kunnskapsgrunnlag. Departementet ber Forskningsrådet vurdere hvordan en ny ordning kan utfylle dagens INFRA-ordning, bidra til bedre nasjonal samordning og eventuelt støtte arbeidet med å gjøre viktige datasett FAIR og KI-klare. Arbeidet skal også ses i lys av utviklingen i EU og etableringen av europeiske dataområder. Forskningsrådet skal levere sine anbefalinger innen 1. november 2026.

Kunnskapskontoret i Brussel 10 år

Det er i år ti år siden Kunnskapskontoret (NORCORE) i Brussel ble etablert som et felleskontor for Forskningsrådet, Innovasjon Norge (IN) og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-Dir). Jubileet ble markert gjennom et arrangement i Brussel 24. juni med deltakelse fra de administrerende direktørene i kontorets tre eierorganisasjoner. De ga uttrykk for at det nå er viktigere enn noen gang med norsk tilstedeværelse i Brussel og at Kunnskapskontoret gir en verdifull kombinasjon av innsikt, nettverk og påvirkningskraft.

Departementsråd i Kunnskapsdepartementet, Dag Thomas Gisholt, la vekt på at Kunnskapskontoret har gjort Norge til en mer synlig aktør i Brussel, blant annet gjennom å ta fremtredende roller i nettverket av kunnskapskontor, IGLO. Dette ble bekreftet av nestleder ved EU-delegasjonen, Jørn Gloslie, som beskrev Kunnskapskontoret som en viktig forlengelse av EU-delegasjonen, med tilgang til nettverk og arenaer som i mindre grad er tilgjengelige for diplomatiet. Ikke minst spiller Kunnskapskontoret en viktig rolle med å fremme norske interesser og posisjoner i forberedelsen av neste Horisont Europa, Konkurranssevnefondet og Erasmus+ gjennom sine nettverk. Mina Stareva fra Kommisjonens DG RTD fremhevet at EU og Norge i stor grad har felles forsknings- og innovasjonsagenda. Hun trakk samtidig fram Norges sterke returrate i Horisont Europa som et uttrykk for den gode støtten Forskningsrådet gir norske aktører.

Framover vil Kunnskapskontoret fortsatt bidra til å gi eierorganisasjonene et godt kunnskapsgrunnlag for å kunne gi råd fram mot beslutningen om norsk programdeltakelse. Kontoret vil også bidra til at Norge utnytter mulighetene for deltakelse og lykkes i Horisont Europa og Konkurranssevnefondet. I tillegg er Kunnskapskontoret en arena for kontinuerlig utveksling og samarbeid mellom Forskningsrådet, IN og HK-dir.

Forskningsrådet har det administrative koordineringsansvaret for Kunnskapskontoret, som er samlokalisert med det sveitsiske kunnskapskontoret. Fra 1. september overtok Frode Dal Fjeldavli som leder for Forskningsrådets Brusselkontor etter Karin Totland. Han har de siste to årene ledet Brusselkontoret til Sustainable Blue Economy Partnership, som Forskningsrådet leder sammen med Italia. Som del av arbeidet med å styrke Forskningsrådets EU-kompetanse har Forskningsrådet også etablert en hospiteringsordning som gir ansatte anledning til å tilbringe én til tre måneder ved Brusselkontoret. Ordningen bidrar til å bygge kompetanse, nettverk og forståelse for EUs beslutnings- og programprosesser i organisasjonen.

Status for nytt Horisont Europa og Konkurranssevnefond

Se eget saksark, sak S 53-4.

Ny policy for åpen forskning

Se eget saksark, sak S 53-5.

Ny policy for håndtering av IP-rettigigheter

Se eget saksark, sak S 53-6

UOFF Sluttrapport fra KVASt fase 2

Se eget saksark, sak S 53-7.

Til: Norges forskningsråd Dato: 29. juni 2026

Fra: Avdeling for høyere utdanning, forskning og Saksnr.: 25/4318-
internasjonalt arbeid Saksbehandler: Marte Qvenild

Kopi: Holden Lise
Solberg Espen

Supplerende tildelingsbrev nr. 7 2026 Teknologisk handlingsevne og muligheter

Vi viser til Kunnskapsdepartementets (KDs) tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2026, datert 19. desember 2025. KD viser også til referatet fra etatsstyringsmøtet med Forskningsrådet 02.06 om at *KD forventer at Forskningsrådet gir forskningspolitiske råd om hvilke teknologiområder som Norge bør satse på fremover, inkludert hvor det er særskilte muligheter og utfordringer. Rådgivingen forventes å være tett koplet til rådets budsjettforslag.* I dette supplerende tildelingsbrevet gis Norges forskningsråd et oppdrag der utkast tidligere har vært drøftet med Forskningsrådet.

Oppdrag nr.	7
Oppdrag	Teknologisk handlingsevne og muligheter
Mål med oppdrag	Vurdere hvilke teknologiområder som peker seg ut for satsinger fremover, inkludert hvor det er særskilte muligheter og utfordringer
Frist	Innen 1. november 2026
Tildeling	Oppdraget finansieres innenfor gjeldende rammer under kap. 285, post 01.
Bakgrunn for oppdraget	Rask teknologiutvikling stiller store krav til norsk forskningspolitikk og dermed Forskningsrådets rådgiving fremover. I arbeidet med en ny langtidsplan for forskning og innovasjon er det aktuelt å etablere forsknings- og teknologiallianser på tvers av departementene innenfor strategisk viktige områder. Til det arbeidet vil vi trenge et kunnskapsgrunnlag om Norges teknologiske handlingsevne. Oppdraget må kunne svare ut spørsmål som: Hvor har Norge faglige fortrinn på teknologfeltet? Hvor er det uutløst potensial? Hvem er sentrale aktører? Hva er sentrale utviklingstrekk og

	hvor har vi kritiske mangler? Oppdraget bør også gi en vurdering av modenhet på ulike teknologifelt, og dette bør sees i lys av nordisk og europeisk status, inkludert EUs rammeprogram. KD vil komme tilbake til Forskningsrådet på et senere tidspunkt dersom departementet har behov for at Forskningsrådet kartlegger teknologisk handlingsevne i næringsliv og brukermiljøer (fase 2).
Beskrivelse av oppdraget	Oppdraget skal blant annet: • Gi status på strategisk viktige teknologiområder i Norge og vurdere hvor vi har faglige fortrinn og potensial. • Vurdere svakheter og mangler og hvilke av disse som er viktigst å ta tak i. • Bygge bl.a. på fagevalueringer, på kunnskapsgrunnlaget for vurdering av sensitive teknologier (KVASt), det nye veikartet for forskningsinfrastruktur, på søknadstilfanget de siste årene (ikke bare innvilgete prosjekter, men totaliteten av hva det søkes om fra fagmiljøene i Norge), SSB, porteføljestyreanalyser, og patentdata. • Forskningsrådets leveranse i dette oppdraget bør kunne kobles tett til rådets fremtidige budsjettforslag.
Leveranse	Forskningsrådet bes levere sine anbefalinger innen 1. november 2026. Rådet har ansvar for å kalle departementet inn til statusmøter på egnede tidspunkt underveis i arbeidet.

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
25/4318-

Dato
6. juli 2026

Supplerende tildelingsbrev nr. 9 til Norges Forskningsråd 2026 Utredningsoppdrag om et ARPA-lignende virkemiddel i det norske forsknings- og innovasjonssystemet

Vi viser til Kunnskapsdepartementets (KDs) tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2026. I dette supplerende tildelingsbrevet gis Forskningsrådet et oppdrag. Vi viser også til at Nærings- og fiskeridepartementet i disse dager sender et tilsvarende utredningsoppdrag til Innovasjon Norge (IN).

Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet gir Forskningsrådet og IN i oppdrag å utrede om ARPA-lignende virkemidler kan være egnet i det norske forsknings- og innovasjonssystemet, og i så fall hvordan et slikt virkemiddel bør utformes og hvilke endringer i forsknings- og innovasjonssystemet det vil kreve.

Oppdrag nr. 8	Utredning av egnetheten til ARPA-lignende virkemidler i det norske forsknings- og innovasjonssystemet
Mål med oppdrag	Utredningen skal vurdere om og eventuelt hvordan et ARPA-lignende virkemiddel kan tas i bruk i Norge for å oppnå sentrale forsknings- og innovasjonspolitiske formål.
Frist	Endelig rapport innen mandag 4. januar 2027 . Av hensyn til regjeringens arbeid med nasjonal strategi for kvanteteknologi og oppfølging av veikartet for det teknologibaserte næringslivet ber departementene om å bli orientert om foreløpige anbefalinger som måtte gjelde kvanteteknologi og KI så raskt som mulig, og senest innen 15. oktober 2026 .
Tildeling	Oppdraget finansieres innenfor gjeldende driftsbevilgning.

Bakgrunn for oppdraget	For å møte store samfunnsendringer og raske teknologiske skifter må den offentlig finansierte forskningen legge bedre til rette for det ufødte næringsliv og det teknologibaserte næringslivets fremtidige behov. Radikal innovasjon og grensesprengende prosjekter innebærer høy risiko, usikre forløp og krever stor dynamikk. Virkemiddelapparatet bør kunne identifisere prosjektideer med høyt potensial og tilsvarende risiko, samt håndtere prosjekter med uforutsigbare utviklingsløp. Et virkemiddel inspirert av USAs DARPA og andre lands erfaringer med lignende ordninger bør vurderes i denne sammenhengen. Et slikt virkemiddel bør bidra til å akselerere prosessen fra forskning og ide til kommersialisering av banebrytende ideer, og/eller bruk av slike ideer til omstilling i offentlige tjenester. ARPA-modellen, som nå er tilpasset og iverksatt i flere land (ARIA, SPRIND mm.), kjennetegnes av høy risikovilje og toleranse for feil. Det opererer med høy grad av autonomi, raske beslutningsprosesser, fleksibel finansiering og tydelige samfunnsoppdrag, kombinert med tett kobling mellom forskning, oppstartmiljøer, næringsliv og/eller aktører i offentlige tjenester. Et slikt virkemiddel bør adressere behovet for økt konkurransekraft i næringslivet og effektivitet i offentlige tjenester, og samtidig forbedre den norske innovasjonskapasiteten. Det langsiktige målet bør være å utløse radikale innovasjoner og løsninger med høy samfunnsnytte og betydning for videreutvikling av næringsliv og offentlige tjenester for fremtiden. En utredning av et ARPA-lignende virkemiddel og dets egnethet i Norge, for å legge til rette for radikal innovasjon, vil være relevant for flere pågående politikkutviklingsløp, herunder arbeidet med kvantestrategien, oppfølging av veikartet for det teknologibaserte næringslivet og utvikling av ny langtidsplan for forskning og innovasjon. I et møte 17. april ba Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet om at Innovasjon Norge og Forskningsrådet gjennomfører en utredning av et ARPA-lignende virkemiddel med tanke på eventuelt å utvikle en modell som er tilpasset norske forhold. Videre følger informasjon om hva vi ønsker at utredningen skal svare på.
Beskrivelse av oppdraget	Utredningen skal besvare spørsmålene i utredningsinstruksen. Utredningen skal • belyse om og hvordan et ARPA-lignende virkemiddel kan supplere eksisterende virkemidler, herunder gi en overordnet vurdering av i hvilken grad dagens virkemidler dekker tilsvarende formål, samt hvilken funksjon og rolle et slikt nytt virkemiddel kan ha i det norske forsknings- og innovasjonssystemet

	• belyse sentrale kjennetegn ved et ARPA-lignende virkemiddel. Dette bør omfatte beskrivelser av ○ i hvilken grad og på hvilken måte ARPA-lignende virkemidler har aksept for høy risiko ○ i hvilken grad slike virkemidler krever at en identifisert «kunde» er på plass ved oppstart ○ hvilke former for faglig- og programautonomi, ansvar og beslutningsmyndighet som ligger til slike ordninger, og deres forhold til andre virkemidler i forsknings- og innovasjonssystemet ○ hvordan aktiv og programdrevet porteføljestyring blir organisert i slike ordninger ○ hvilke behov for fullmakter og finansiering slike ordninger har ○ andre kjennetegn som er relevante i en norsk kontekst • vurdere eventuelle særnorske barrierer ved en ARPA-lignende modell i Norge. • belyse og vurdere ulike alternativer for styringsmodeller, mandater og fullmakter som er nødvendige for at et ARPA-lignende virkemiddel kan fungere etter intensjonen i norsk kontekst • belyse behov for tilpasninger i regelverk for å gi rom for ARPA-virkemiddelets særpreg • gi en vurdering av hvordan ansvar og roller kan fordeles mellom relevante virkemiddelaktører i en pilotfase • belyse hvordan ARPA-prosjekter som gir teknologiske eller andre typer gjennombrudd kan følges videre mot anvendelse, marked (offentlig og/eller privat) og skalering, også med hensyn til rettighetsproblematikk • vurdere hvordan et ARPA-lignende virkemiddel kan kobles til privat kapital i flere faser, og hvordan offentlig kapital kan brukes utløsende og risikoreduserende for private investeringer. Dette inkluderer samspill med relevante kapitalmiljøer og investorer • belyse hvordan et norsk ARPA-lignende virkemiddel kan ha synergier med nordiske, europeiske og internasjonale initiativer der dette gir merverdi. Som en del av dette må mulighetene for samarbeid med tilsvarende ordninger i andre land vurderes • vise til eksempler på anvendelsesområder, utfordringer og innovasjonsløp, og gi en vurdering av strategiske temaer/områder der et ARPA-lignende virkemiddel kan være relevant • vurdere det totale budsjettbehovet til drift og tilskudd for å oppnå ønsket effekt av et ARPA-likende virkemiddel, og hvilken merverdi denne ressursbruken gir i norsk kontekst, også sett i lys av eksisterende innsats
--	---

	Departementene legger til grunn at NFR og IN i sitt arbeid innhenter relevante synspunkter, råd og erfaringer. Dette inkluderer å vurdere og innhente erfaringer fra europeiske virkemidler og internasjonale initiativer. Vi ber om at utredningen inneholder en vurdering av hvorvidt det er hensiktsmessig å benytte kvanteteknologi eller ev. andre teknologiområder som en pilot for et ARPA-lignende virkemiddel.
Leveranse	Forskningsrådet og IN skal sende en felles rapport til postmottakene hos Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet innen fristen. Kort tid etter fristen skal Forskningsrådet og IN presentere rapporten i et felles møte hos ett av departementene og levere en lysbildefil som oppsummerer vurderinger og forslag. Når det gjelder kvanteteknologi ber departementene om at prosjektgruppen for den nasjonale strategien for kvanteteknologi blir innkalt til et møte der Forskningsrådet og IN presenterer sine foreløpige anbefalinger.

Med hilsen

Elise Naumann (e.f.)
 Fungerende avdelingsdirektør

Mihailo Simic
 rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Innovasjon Norge
Riksrevisjonen

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
25/4318-

Dato
11. juni 2026

Supplerende tildelingsbrev nr. 6 til Norges Forskningsråd 2026 Langsiktig finansiering av datainfrastruktur

Vi viser til Kunnskapsdepartementets (KDs) tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2026, datert 19. desember 2025. I dette supplerende tildelingsbrevet gis Norges forskningsråd et oppdrag der utkast tidligere har vært drøftet med Forskningsrådet.

Oppdrag nr. 6	Anbefalinger om hvordan en ny ordning for langsiktig drift av viktig datainfrastruktur kan innrettes
Mål med oppdrag	Anbefale hvordan en ny ordning for langsiktig drift av viktig datainfrastruktur kan innrettes
Frist	Innen 1. november 2026
Tildeling	Oppdraget finansieres innenfor gjeldende rammer under kap. 285, post 01
Bakgrunn for oppdraget	I Meld. St. 14 (2024–2025) <i>Sikker kunnskap i en usikker verden</i> (systemmeldingen) varsler regjeringen at den vil «vurdere hvordan datainfrastrukturer som tjener forskningen, offentlig forvaltning og næringslivet, bør organiseres og styres på en måte som fremmer kostnadseffektivitet, datadeling og norsk forskning og kommersialisering». Siden <i>Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur</i> (INFRA-ordningen) ble etablert av Forskningsrådet i 2009 som en mekanisme for å fornye og oppgradere forskningsinfrastruktur, er det gjort store offentlige investeringer i å etablere datainfrastrukturer av nasjonal viktighet. Driftsmodellen til en datainfrastruktur skal som hovedregel ikke dekkes av INFRA-ordningen, men finansieres gjennom en kombinasjon av brukerbetaling, institusjonelle bidrag og

	konkurransen utsatt finansiering. Dette er krevende av ulike årsaker og mange etablerte datainfrastrukturer har svært usikker driftsfinansiering. Tematikken er belyst blant annet av den internasjonale komitéen som evaluerte INFRA-ordningen i 2021, Datainfrastrukturutvalget (Ruud-utvalget) sin rapport <i>Investering i infrastruktur for FAIR forskningsdata og særlig relevante forvaltningsdata for forskning</i> fra 2022 og gjennom dialog mellom KD, Forskningsrådet og departementene høsten 2025.
Beskrivelse av oppdraget	Oppdraget skal blant annet: • Ta utgangspunkt i evalueringen av INFRA-ordningen i 2021, Ruud-utvalgets rapport og Forskningsrådets erfaringer med arbeidet med INFRA-ordningen, inkludert med Nasjonalt veikart for forskningsinfrastruktur og notatet <i>Datainfrastruktur for forvaltning og forskning</i> (datert 02.12.2025) utarbeidet av Forskningsrådet til KD. Notatet et godt utgangspunkt for det videre arbeidet med oppdraget, og fokus på hva som skal finansieres («fyrtårn»), hvorfor og hvordan. • Sees i lys av pågående prosesser i EU med både eksisterende og nytt rammeprogram. • Vurdere hvordan en ny ordning for langsiktig drift kan komme i tillegg til og ses i sammenheng med den eksisterende INFRA-ordningen som skal fornye og oppgradere forskningsinfrastruktur. • Vurdere hvordan en ny ordning kan bidra til økt nasjonal samordning der dette er hensiktsmessig i tråd med anbefalinger i Ruud-utvalgets rapport. • Vurdere hvorvidt en ny ordning for langsiktig drift av datainfrastruktur bør inkludere midler til å gjøre tidligere innsamlede datasett, som defineres som særlig viktige, FAIR og "KI-klare". Dette bør også sees i lys av etableringen av EUs dataområder, Dataprioriteringsrådets arbeid og nasjonale prosesser på området. • Skal avgrenses til datainfrastruktur og legge Ruud-utvalgets definisjon til grunn. • Forskningsrådets leveranse skal tilpasses og legge utredningsinstruksen til grunn.
Leveranse	Forskningsrådet bes levere sine anbefalinger innen 1. november 2026. Rådet har ansvar for å kalle departementet inn til statusmøter på egnede tidspunkt underveis i arbeidet.

Med hilsen

Tove Lyngra (e.f.)
konst. avdelingsdirektør

Marte Qvenild
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Sak S 53-4

Status for nytt Horisont Europa og Konkurransesevnefond

Til Styret	Ansvarlig Direktør Benedicte Løseth	Saksbehandler Tom-Espen Møller	Vedlegg
Fra Adm.dir			

Forslag til vedtak Styret tar saken til orientering.

Kort bakgrunn

16. juli 2025 fremmet Europakommisjonen forslag til nytt europeisk konkurranseevnefond (Konkurransesevnefondet). Som en del av forslaget til Konkurransesevnefond inngår et nytt og selvstendig Horisont Europa-program (egen forordning og øremerket budsjett).

Styret har siden fremleggelsen av forslaget til Konkurransesevnefond og nytt Horisont Europa fått seg forelagt følgende saker fra administrasjonen:

- September 2025: Styret ble orientert om Kommisjonens forslag til Konkurransesevnefond og nytt Horisont Europa-program.
- Oktober 2025: Styret behandlet en sak om Forskningsrådets innledende råd til Kunnskapsdepartementet om norsk assosiering til Horisont Europa og Det europeiske konkurranseevnefondet. Styret vedtok uttalelsen: «Forskningsrådet anbefaler full norsk assosiering til Horisont Europa og Det europeiske konkurranseevnefondet». Denne uttalelsen ble publisert og oversendt KD i november 2025.
- April 2026: Styret ble orientert om Innstillingene fra Europaparlamentets saksordførere om nytt Horisont Europa-program

I mars 2026 reiste styret til Brussel for å få bedre innblikk i diskusjonen om innretningen av nytt Horisont Europa-program og Konkurransesevnefond. Styret møtte representanter fra Kommisjonen, Rådet og Europaparlamentet, representanter for viktige interessegrupper og relevante norske aktører.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

EUs rammeprogram for forskning og innovasjon og det nye Konkurransesevnefondet vil ha stor betydning for norsk forsknings- og innovasjonspolitik, for Forskningsrådet og norske forskningsorganisasjoner, næringsliv og offentlig sektor, og for nasjonal omstillings- og konkurranseevne.

Diskusjonene i Europaparlamentet og Rådet har nå kommet langt, og vi vet nå mer om hvordan Horisont Europa og Konkurransesevnefondet vil se ut. Denne saken gir

Styret en oppdatering av status og analyse av foreløpige posisjoner fra EUs institusjoner og medlemslandene.

Hovedpunkter**Status for diskusjoner på EU-nivå om forslag til Konkurranssevnnefond og nytt Horisont Europa-program****Europaparlamentet**

I mars 2026 la saksordførerne i Europaparlamentets komité for industri, forskning og energi (ITRE), Christian Ehler og René Repasi, frem utkast til rapporter/innstillinger om Horisont Europa:

- Rapport om forordningen (FP) for Horisont Europa v/MEP Christian Ehler
- Rapport om særprogrammet (SP) for Horisont Europa v/MEP René Repasi)

Kort forklart fastsetter forordningen det rettslige rammeverket for Horisont Europa, mens særprogrammet fastsetter hvordan programmet gjennomføres i praksis.

Medlemmene av ITRE har sendt inn et stort antall endringsforslag til rapportene. Disse forslagene indikerer bred støtte til forslagene om en sterkere institusjonell uavhengighet for Horisont Europa, en ny modell for koblingen mellom Konkurranssevnnefondet og Horisont Europa, en styrking av «excellence»-dimensjonen og en økning av budsjettet til 220 mrd. euro. (opp fra 175 mrd. euro foreslått av Kommisjonen). Støtten til ekspertstyring av pilar 2 og svekkelse av programkomiteenes rolle er mer blandet. ITRE-komiteen vil behandle saken 10. september og vi forventer plenumsbehandling i løpet av oktober. Etter det vil Parlamentet ha et mandat og være klar for dialogforhandlinger.

Vurdering

Utkastene til innstillinger innebærer store endringer sett opp mot Kommisjonens forslag til nytt Horisont Europa, ikke minst når det gjelder koblingen til Konkurranssevnnefondet.

Forslaget om sterkere vekt på eksperter i styringen også av pilar 2 i Horisont Europa er kontroversielt og har møtt motstand både fra Kommisjonen og Rådet. Pilar 2 er den delen av Horisont Europa som har sterkest direkte koblinger til overordnede politiske prioriteringer i EU og til nasjonale prioriteringer og finansiering. En omlegging i tråd med det Ehler og Repasi foreslår, innebærer en maktforskyvning fra landene og Kommisjonen til uavhengige eksperter. Det kan bli utfordrende fra et norsk perspektiv, hvor EØS-tilknytningen innebærer at programkomiteene er den viktigste formelle kanalen til styringen av programmet. I denne sammenhengen er det verdt å merke seg at Forskningsrådets NCP-er/programkomitéeksperter konsulterer bredt relevante norske forskningsmiljøer i tilknytning til arbeidet i programkomiteene, blant annet gjennom de nasjonale referansegruppene for Horisont Europa.

Ingen av rapportene sier mye om dual-use og eventuelle grep her for hvordan dette bør implementeres. Det er et punkt som assosierte land har tatt opp. Ehlers rapport søker imidlertid å kvalifisere art. 10/ECF om EU-preferanse, som assosierte land også

er opptatt av, ved å angi en prosess for hvordan denne skal komme til anvendelse for Horisont Europa. Forslaget må vurderes nærmere, men synes å kunne komme assosierte land i møte med tanke på større forutsigbarhet når det gjelder mulige begrensninger på deres deltagelse.

I rapporten fra Ehler er ikke forslaget fra EFTA, om en eksplisitt henvisning til EØS-avtalen i forordningens artikkel 9 om assosiering, tatt med.

Rådet

Rådet vedtok i juni 2026 en foreløpig enighet (Partial General Approach - PGA) om forordningen for Konkurransseevnefondet og forordningen og særprogrammet for Horisont Europa. I disse dokumentene signaliserer EU-landene at de vil være tett involvert i prosessen med strategisk prioritering både for Konkurransseevnefondet og det neste Horisont Europa-programmet. De viktigste punktene er:

Horisont Europa

- En styringsmodell som styrker medlemslandenes rolle i utforming av strategiske prioriteringer for Horisont Europa, inkludert en rådgivende rolle både for European Research Area and Innovation Committee (ERAC) under Rådet og strategisk komité for nye Horisont Europa.
- Kommisjonen skal på bakgrunn av råd fra ERAC og strategisk komité forberede et flerårig strategisk dokument. Det er nytt at strategisk komité får en rådgivende rolle i tillegg til komitologi (formell medbestemmelse).
- Det skal være tett koordinering mellom den strategiske programkomiteen for Horisont Europa og den tverrgående programkomiteen for Konkurransseevnefondet.
- Det innføres en «no-opinion-klausul» som betyr at et arbeidsprogram ikke kan vedtas uten at programkomiteen godkjenner det.
- Medlemslandene skal spille en viktig rolle i identifisering, utvelgelse og utvikling av europeiske partnerskap.
- Det foreslås en ny art. 21a om forskningssikkerhet i forordningen for Horisont Europa som kompletterer art. 10(3)/ECF om EU-preferanse
- Referanse til EØS-avtalen finnes både i art. 9 om assosiering og også i art. 21a om forskningssikkerhet

Konkurransseevnefondet

- Støtter opprettelse av Konkurransseevnefondet og hovedstruktur med fire politikkvinduer, men vil styrke medlemslandenes innflytelse.
- Støtter Kommisjonens forslag om én felles regelbok ("single rulebook") og én søknadsinngang ("single gateway").

- Støtter koblingen mellom konkurranseevne, sikkerhet, forsvarsindustri og dual-use-teknologi.
- Horisont Europa fortsatt skal være et selvstendig program, samtidig som koblingen til Konkurransseevnefondet opprettholdes.
- Tett koordinering av forsknings- og konkurranseevneprioriteringer.
- Større vekt på SMB-er gjennom egne arbeidsprogramprioriteringer, dedikerte utlysninger og tiltak for å mobilisere privat kapital.

Vurdering

Spørsmålet om felles styring av konkurranseevnedelen av søyle 2 i Horisont Europa og Konkurransseevnefondet har skapt bekymring for at denne delen av Horisont Europa i praksis ville bli styrt fra Konkurransseevnefondet. Rådets posisjon indikerer et ønske om mer likeverdighet mellom Horisont Europa og Konkurransseevnefondet, men i motsetning til rapportene fra Europaparlamentet støtter Rådet Kommisjonens forslag om felles programkomiteer for konkurranseevnedelen av søyle 2 i Horisont Europa og Konkurransseevnefondet. Felles programkomiteer fordrer betydelig innsats for å sikre at forskningsinteressene ikke drukner i bredere industri- og konkurranseevnehensyn.

Fra et norsk perspektiv er det svært positivt at referanse til EØS-avtalen tas inn i Art. 9 om assosiering i forordningen for Horisont Europa. Om dette blir stående, må det ses som et godt gjennomslag for arbeidet med å ivareta deltagerrettigheter etter EØS-avtalen i neste Horisont Europa.

Det er som ventet stor forskjell i forslagene fra Europaparlamentet og Rådet når det gjelder styringen av Horisont Europa. Rådets forslag ligger tettere opptil forslaget fra Kommisjonen enn Europaparlamentets, og det er derfor lite sannsynlig at Europaparlamentets forslag om ekspertstyring av pilar 2 vil få gjennomslag.

Science Europe

Science Europe har markert seg som en viktig aktør i diskusjonen om nytt Horisont Europa og Konkurransseevnefond, og Forskningsrådet har deltatt aktivt i utforming og formidling av posisjoner. Sentralt i Science Europes posisjoner er støtte til et selvstendig Horisont Europa, sterk forskningsautonomi, tett, men balansert kobling til Konkurransseevnefondet, og skepsis til løsninger som kan gjøre forskningsprioriteringer underordnet kortsiktige konkurranseevnehensyn. For Forskningsrådet har det også stor verdi at Science Europe har gitt tydelig støtte til likebehandling og fulle deltagelsesrettigheter for land som assosieres til Horisont Europa og transparente regler for aktiviteter som kobles til Konkurransseevnefondet.

Initiativer i siste del av innværende programperiode som bygger bro til Konkurransseevnefondet og det neste Horisont Europa-programmet

I det siste arbeidsprogrammet (2026-27) for Horisont Europa vil Kommisjonen lansere en egen utlysning med «Bridging Actions». De peker mot fem hovedendringer:

- Fra prosjektfokus til investeringsreise.
- Fra forskning alene til forskning + oppskalering + implementering (deployment).

- Fra enkeltprosjekter til innovasjonsøkosystemer.
- Større vekt på KI, kritiske teknologier og industriell anvendelse.
- Tettere kobling mellom Horisont Europa og virkemidler som skal overta stafettspinnen etter forskningsfasen, altså i praksis den rollen Konkurranssevnfondet er tenkt å spille.

Nasjonale prosesser

Evaluering av norske deltagelse i Horisont Europa og kost-nytte-analyse av norsk deltagelse i FP10 (SØA-rapporten)

KD ga høsten 2025 Samfunnsøkonomisk Analyse og Technopolis i oppdrag å evaluere norsk deltagelse i Horisont Europa og gjøre en kost-nytte-analyse av norsk deltagelse i FP10. Endelig rapport ble publisert 25. juni. Hovedkonklusjonen i rapporten er at norsk deltagelse bidrar til:

- Økt kvalitet i norsk forskning.
- Tilgang til data, kunnskap og nettverk vi trenger for å håndtere store samfunnsutfordringer.
- Økt innovasjonsevne over tid.
- Muligheter til å videreutvikle nasjonal politikk og påvirke europeisk politikktutvikling på en rekke områder.

Rapporten inneholder også en samfunnsøkonomisk analyse av det mulige utbyttet av norsk deltagelse i neste Horisont Europa (2028–2034). Konklusjonen er at Norge vil ha stor nytte av å delta i neste programperiode. Deltagelse vil gi norske aktører tilgang til kompetanse, infrastruktur, virkemidler og data som ikke er tilgjengelige i Norge. Dersom Norge klarer å opprettholde andelen av konkurranseutsatte midler til norske aktører på samme nivå som vi har klart i det nåværende Horisont Europa, vil også deltagelsen i ren finansiell retur være mer lønnsom enn om vi hadde brukt pengene nasjonalt.

Bestillinger fra NFD

Forskningsrådet og Innovasjon Norge fikk i desember 2025 en bestilling fra NFD om sammenheng mellom næringsrettede virkemidler og finansering nasjonalt og i EU samt råd om innretning av nasjonale midler for neste programperiode for å sikre best mulig effekt for næringslivet av norsk deltagelse og samlet virkemiddelbruk. Endelig rapport ble oversendt NFD ved utgangen av august. Hovedfunnene i rapporten er:

- Norske bedrifter deltar i begrenset grad på tvers av programområdene i Horisont Europa. Virkemidlene betjener i stor grad ulike typer bedrifter og ulike faser i innovasjonsløpet. Samtidig har bedrifter med erfaring fra flere deler av rammeprogrammet høyere gjennomslag i søyle III.
- Norske bedrifter bruker nasjonale og europeiske virkemidler parallelt. Suksessraten i Horisont Europa påvirkes ikke av om bedriften først søker Forskningsrådet eller EU.

- Forskningsrådet mener det er viktig å sikre at aktører kan bevege seg mellom nasjonale og europeiske ordninger etter behov og at tilbudene sees i sammenheng. Nasjonale virkemidler og finansiering bør innrettes med tanke på å kvalifisere, forsterke, komplementere eller medfinansiere europeiske satsinger, avhengig av porteføljer, sektor og behov.
- Støtteapparatet har vært viktig for norsk deltagelse og opptrapping i støtteapparatet sammenfaller med en betydelig økning i norsk retur i Horisont 2020 og starten av Horisont Europa. Kapasiteten i støtteapparatet er redusert de siste årene, samtidig med at konkurransen om midlene har økt. Forskningsrådet vurderer derfor at et fremtidig støtteapparat må sikre at vi opprettholder god norsk deltagelse og styrkes på områder vi ønsker å lykkes bedre

I juni 2026 publiserte NFD et anbud om samfunnsøkonomisk analyse av en norsk deltagelse i hele eller deler av Det europeiske konkurransseevnefondet. Det er foreløpig ikke avklart hvem som skal utføre oppdraget, men planlagt oppstart er i september 2026. Rapport skal leveres i februar 2027.

Dialog med departementene

Flere departementer har arrangert høringsmøter om de fire politikkvindueene som er felles for Konkurransseevnefondet og pilar 2 i Horisont Europa. Forskningsrådet har gitt både muntlige og skriftlige innspill i forbindelse med disse møtene.

Direktørene for Forskningsrådet og Innovasjon Norge vil i slutten av september møte KD og NDF i Styringsgruppen for Horisont Europa. Der vil rigg og ansvarsforhold for Horisont Europa og Konkurransseevnefondet være et sentralt tema.

Veien videre

Selv om det fortsatt er usikkerhet om hvordan nytt Horisont Europa og Konkurransseevnefond blir seende ut, er det mye som tilsier at det vil ligge nært opptil forslaget fra Kommisjonen, både når det gjelder innhold, struktur og styring. Den tette integrasjonen mellom Horisont Europa og Konkurransseevnefondet, og sterkere vektlegging av konkurransekraft, kritiske teknologier, innovasjonsøkosystemer, oppskalering og anvendelse/ implementering, vil samlet sett innebære større endringer i rammeprogrammet enn det vi har sett i overgangene fra tidligere rammeprogrammer.

For Forskningsrådet aktualiserer denne utviklingen behovet for å vurdere hvordan nasjonale finansieringsinstrumenter kan innrettes og samspille bedre med de tunge europeiske teknologisatsingene og skaleringsløpene som nå avtegner seg. Det kan innebære tydeligere krav til markeds- og brukerforankring tidligere i prosjektløpene, mer porteføljebasert oppfølging av lovende teknologier og aktører, og sterkere koblinger til kapital, industrielle verdikjeder og internasjonale innovasjonsøkosystemer.

Hvordan Norge og Forskningsrådet skal forberede seg for å sikre størst mulig effekt av vår deltagelse i Horisont Europa og Konkurransseevnefondet, er også relevant å diskutere i lys av arbeidet som er satt i gang med [ny langtidsplan for forskning og](#)

innovasjon, der regjeringen signaliserer at hovedmålet er innovasjonskraft og konkurranseevne.

Administrasjonen vil i løpet av oktober avholde regionale dialogmøter med sentrale interessenter fra forskningsinstitusjoner, næringsliv og off. sektor for å få innspill til hvordan vi best kan rigge oss til nytt Horisont Europa og Konkurransseevnefond.

**Forberedelse /
prosess**

Saken er forberedt av Forskningsrådets administrasjon.

Videre saksgang

Videre prosess i EU:

- Endelig vedtak i Europaparlamentet i oktober 2026.
- Oppstart av dialogforhandlinger i november 2026 – i beste fall enighet i dialogforhandlingene ved årsskiftet 2026-27?
- Første halvår 2027: etablering av skyggeprogramkomiteer og nye styre og ekspertgrupper.
- Andre halvår 2027: Endelig enighet om nytt langtidsbudsjett, inkludert budsjett for Horisont Europa og Konkurransseevnefondet.

Videre norsk prosess:

- Avklaring av norsk assosiering til Horisont Europa og Konkurransseevnefondet forventes i februar/mars 2027. På det tidspunktet vil Norge sende en intensjonserklæring til Europakommisjonen om hvilke EU-programmer vi ønsker å assosiere oss til. Tidspunktet for oversendelse av intensjonserklæring faller i tid sammen med regjeringens marskonferanse for statsbudsjett 2028.
- Første halvår 2027: Beslutning om apparat for oppfølging av nytt Horisont Europa og Konkurransseevnefond.
- Første halvår 2028: formelt vedtak i Stortinget og EØS-komiteen om norsk assosiering til Horisont Europa og hele eller deler av ECF.

Administrasjonen vil fremme en ny sak til Styret i desember 2026 knyttet til hvordan Forskningsrådet forbereder seg til nytt Horisont Europa og Konkurransseevnefond.

Sak S 53-5

Ny policy for åpen forskning

Sak S 53-5

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Benedicte Løseth	Knut Jørgen Vie	1. Prosjektplan og oppnådde resultater

Fra
Administrerende direktør
Mari Sundli Tveit

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak Styret tar saken til orientering.

Kort bakgrunn Forskningsrådets nåværende policy for åpen forskning har vært virksom siden 2020 ([lenke til policy](#)). Mange av tiltakene i den eksisterende policyen har blitt gjennomført, mens andre har blitt mindre aktuelle. Som fagfelt har åpen forskning også utviklet seg siden den gang. Det har blant annet kommet ny forskning og nye internasjonale retningslinjer og tiltak. Kunstig intelligens og nasjonal sikkerhet reiser også nye spørsmål når det gjelder åpenhet. Disse forholdene gjør det aktuelt å lage en oppdatert policy

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Ny policy skal vedtas av styret. Styret orienteres derfor om at prosessen er i gang

Hovedpunkter

Siden dagens policy ble innført i 2020 har det skjedd flere ting som fordrer en oppdatering.

1. Det har kommet nye internasjonale retningslinjer og tiltak, slik som [Bengaluru-erklæringen](#) og [Open Research Europe](#), hvor Forskningsrådet har vært en aktiv bidragsyter. Det har også kommet ny forskning som forteller oss mer om hvilke barrierer åpen forskning møter, hvor blant annet Horizon2020-prosjektet PathOS har gjennomført flere relevante studier. I tillegg har Forskningsrådet tatt lærdommer fra deltagelse i internasjonale tiltak slik som cOAlition S, de to ERA-tiltakene innen åpen forskning og arbeidet med åpenhet innen Science Europe. I Norge deltar Forskningsrådet i Nasjonalt forum for Åpen Forskning, og har tett dialog med Publiseringsutvalget, SIKT og HK-dir om åpenhet
2. Vi har kommet langt i å sikre åpen publisering, men det gjenstår arbeid når det gjelder åpne data og å sikre bruk av forskning. Åpen innovasjon er også et tema som vi har potensiale i å løfte.
3. Kunstig intelligens og sikkerhet reiser nye spørsmål og utfører hvordan vi forstår åpen forskning. Kunstig intelligens er både en spredder av åpen forskning og en svart boks som ikke følger normene for åpne prosesser. Teknologien truer også forskeres intellektuelle rettigheter. Sikkerhetskrav fører med seg økt skjerming av kunnskap, men åpenhet kan også forstås som et sikkerhetspolitisk virkemiddel, blant annet i form av *science diplomacy*.
4. I dag forstår vi åpen forskning som et spørsmål om tilgjengelighet og et spørsmål om å være så åpen som mulig og så lukket som nødvendig. I arbeidet med en ny policy vil det være anledning til å diskutere hvorvidt vi trenger en fornyet og mer aktiv

forståelse av åpenhet. Virkemidlene vil også være gjenstand for diskusjon. Fungerer de vi har i dag? Trenger vi nye?

I arbeidet frem mot styresak etter sommeren 2027 legges det opp til en åpen og inkluderende prosess, i tråd med verdiene i åpen forskning. I tillegg til ordinær høringsrunde og dialogmøter, legges det opp til å gjøre en interessentanalyse for å kartlegge hvem det er som burde ha en stemme i arbeidet, men som kanskje ikke vanligvis ville komme til orde. Det lages en medieplan for å få i gang en debatt om viktige sider ved åpenhet og for å synliggjøre at vi er i gang med arbeidet. Internt i forskningsrådet vil det settes ned en ressursgruppe som dekker bredden av organisasjonen for å sikre både kvalitet og forankring.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

En styresak med utkast til ny policy skal være klar til sommeren 2027.

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Benedicte Løseth	Partow P. Henriksen	1. Brev fra KD 15.april 2026 2. Mandat, IP-prosjekt 3. Mandat Ekspertgruppen 4. Ekspertgruppens medlemmer 5. Tidsplan for prosjektet
Fra			
Administrerende direktør Mari Sundli Tveit			

ORIENTERINGSSAK

Sak S 53-6

Ny policy for håndtering av IP-rettigheter

Styret tar saken til orientering.

Kort bakgrunn

Forskningsrådet startet i vår et prosjekt som skal se nærmere på håndtering av IP-rettigheter i samarbeidsforskning. Målet er å utarbeide et kunnskapsgrunnlag, arbeide fram noen grunnleggende prinsipper og anbefale hvordan Forskningsrådet skal implementere prinsippene i sin virksomhet.

Forskningsrådet informerte Kunnskapsdepartement om arbeidet 13. april. KD ga tilbakemelding på planene i epost 15. april 2026 (vedlegg 1) med følgende føringer:

«Kunnskapsdepartementet forventer at rådet legger vekt på å utarbeide prinsipper for håndtering av IP-rettigheter som er i tråd med gjeldene regelverk, samt legger til rette for å etablere:

- i. tilstrekkelig forutsigbarhet for næringslivet og forskningssektoren
- ii. åpne og transparente prosesser for alle involverte parter fra et tidlig tidspunkt
- iii. gode rammer for økt samarbeid mellom akademia og næringsliv som bidrar til innovasjon, verdiskaping og langsiktig kunnskapssamarbeid».

Korrespondansen ble fulgt opp med et møte med KD den 20. april.

Mandat for ekspertgruppen og prosjektet ble vedtatt av HM den 12. mai 2026 (se vedlegg 2 og 3). KD /NFD er informert om mandatene og planene for prosjektet.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Til orientering og eventuelle innspill.

Hovedpunkter

Bruk av forskningsresultater for å skape innovasjon og verdiskaping i samfunnet er et hovedmål for samarbeidsprosjekter og et overordnet forskningspolitisk mål for bruk av offentlige forskningsmidler. IP-prosjektet skal:

1) Kartlegge utfordringsbildet for IP- håndtering i samarbeidsprosjekter og løsninger nasjonalt og internasjonalt.

2) Tydeliggjøre prinsipper for håndtering av IP-rettigheiter i samarbeidsforskning og utarbeide løsninger.

3) Lage utkast til revidert policy for IP-rettigheiter for Forskningsrådet og foreslå hvordan Forskningsrådet skal implementere prinsippene i sin virksomhet, inkludert tydeliggjøring av Forskningsrådets rolle.

Det er etablert en prosjektgruppe på tvers av Forskningsrådet.

Det er etablert en ekspertgruppe for prosjektet med representanter fra forskjellige aktører (vedlegg 4). Ekspertgruppen har en rådgivende rolle for prosjektet og skal ha sitt første møte 14. september.

Prosjektet legger vekt på åpenhet og omfattende dialog med eksterne aktører. Det er arrangert to åpne innspillmøter (27. og 31. August), med mulighet for å gi skriftlig innspill til og med 3. september.

KD og NFD holdes løpende orientert om arbeidet.

Det er opprettet en nettside for prosjektet er opprettet som blir oppdatert fortløpende.
[Policy for immaterielle rettigheter](#)

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har forberedt saken.

Videre saksgang

Arbeid i prosjektgruppen og ekspertgruppen, åpen dialog med eksterne aktører, fortløpende dialog med KF/NFD og orienteringer til Forskningsrådets ledelse før samlet leveranse ferdigstilles mars 2027.

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
26/1958-

Dato
15. april 2026

Forskningsrådets arbeid med IP-rettigheiter

Vi viser til orientering fra Forskningsrådet 18. mars 2026 om rådets arbeid med IP-rettigheiter og det igangsatte arbeid med å utforme en overordnet policy. Her gjør rådet også rede for hvilke forventninger Forskningsrådet legger til grunn for hvordan offentlig finansiert forskning skal være tilgjengelig for bruk.

Det er uttalt mål for regjeringen å styrke industrielle samarbeid mellom forskning og næringsliv, og næringslivets FoU-innsats skal øke. Det kan innebære endringer i etablerte samarbeidsformer, og håndtering av immaterielle rettigheter må ikke stå i veien for dette. Kunnskapsdepartementet imøteser i den forbindelse Forskningsrådets arbeid med å utarbeide en overordnet IP-policy.

I Forskningsrådets arbeid med IP-rettigheiter forventer Kunnskapsdepartementet at rådet legger vekt på å utarbeide prinsipper for håndtering av IP-rettigheiter som er i tråd med gjeldene regelverk, samt legger til rette for å etablere:

- tilstrekkelig forutsigbarhet for næringslivet og forskningssektoren
- åpne og transparente prosesser for alle involverte parter fra et tidlig tidspunkt
- gode rammer for økt samarbeid mellom academia og næringsliv som bidrar til innovasjon, verdiskaping og langsiktig kunnskapssamarbeid

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for høyere
utdanning, forskning
og internasjonalt
arbeid

Saksbehandler
Haakon Kobbenes
22 24 76 62

Kunnskapsdepartementet forventer at sentrale aktører i UH-sektoren og instituttsektoren og representanter fra næringslivet involveres i en ekspertgruppe om dette. Departementet ber om å holdes orientert.

Med hilsen

Anne Line Wold (e.f.)
ekspedisjonssjef

Haakon Kobbenes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Mandat – IP-rettigheter i samarbeidsprosjekter

Bakgrunn

IP-rettigheter er en stadig tilbakevendende utfordring i Forskningsrådets samarbeidsprosjekter, enten det er senterordningene eller mer frittstående prosjekter hvor forskningsmiljøene samarbeider med næringsliv. Arbeidet med samarbeidsavtalene for KI-sentrene er et nylig eksempel på dette.

Forskningsrådet har derfor startet et prosjekt og opprettet en intern arbeidsgruppe som skal arbeide videre med IP-rettigheter med tanke på å utarbeide et kunnskapsgrunnlag, arbeide fram noen grunnleggende prinsipper og anbefale hvordan Forskningsrådet skal implementere prinsippene i sin virksomhet.

Forskningsrådet har informert Kunnskapsdepartementet om dette arbeidet. I en tilbakemelding, understreker KD at: «Kunnskapsdepartementet forventer at rådet legger vekt på å utarbeide prinsipper for håndtering av IP-rettigheter som er i tråd med gjeldene regelverk, samt legger til rette for å etablere:

- i. tilstrekkelig forutsigbarhet for næringslivet og forskningssektoren
- ii. åpne og transparente prosesser for alle involverte parter fra et tidlig tidspunkt
- iii. gode rammer for økt samarbeid mellom academia og næringsliv som bidrar til innovasjon, verdiskaping og langsiktig kunnskapssamarbeid»

Prosjektets leveranser

Dette prosjektet har tre hovedleveranser:

- 1) Kartlegge utfordringsbildet for IP- håndtering i samarbeidsprosjekter og løsninger nasjonalt og internasjonalt.
- 2) Tydeliggjøre prinsipper for håndtering av IP-rettigheter i samarbeidsforskning og utarbeide løsninger.
- 3) Lage utkast til revidert policy for IP-rettigheter for Forskningsrådet og foreslå hvordan Forskningsrådet skal implementere prinsippene i sin virksomhet, inkludert tydeliggjøring av Forskningsrådets rolle.

Prosjektet tar utgangspunkt i samarbeidsforskning som Forskningsrådet finansierer, dvs KSP og senterordninger som FME, SFI, KI sentre og tilsvarende, men prinsippene vil ha overføringsverdi for diskusjon om IP-rettigheter også i andre sammenhenger.

Prosjektaktiviteter og tidsplan

1) Kartlegging av utfordringer og løsninger

Kartleggingen vil bestå i å undersøke hvorfor problemene oppstår når det gjelder IP-rettigheter. Hvilke aktører blir berørt og hvorfor er de uenige? Hvor ofte oppstår disse utfordringene og hvilke konsekvenser de har på verdiskapingspotensialet?

Kartleggingen baserer seg på erfaringer fra eksisterende samarbeidsprosjekter i Norge, men undersøker samtidig hvordan andre land i Europa (for eksempel, Sverige, Danmark, Finland, Sveits) håndterer tilsvarende utfordringer. Utviklingen i EU-finansiert samarbeidsforskning er også relevant.

Denne delen av prosjektet planlegger leveranse i desember 2026.

2) Prinsipper for håndtering av IP-rettigheter

Prinsippene dreier seg for eksempel om forståelse av eierskap av og bruksrett til forskningsresultater innenfor rammen av juridiske begrensninger. Prinsippene blir drøftet i lys av mulige løsninger.

Denne delen av prosjektet har sin leveranse i februar 2027.

3) Policy og implementering i Forskningsrådet

Denne delen av prosjektet skisserer hvordan Forskningsrådet kan implementere de relevante prinsippene og løsningene i sin virksomhet. Resultater fra del 2) og 3) danner grunnlag for en overordnet IP-policy i Forskningsrådet. Prosjektet skal levere et utkast til en revidert IP-policy.

Denne delen av prosjektet planlegger sin leveranse i mars 2027.

Organisering av prosjektet

Prosjektet organiseres med en tverrgående arbeidsgruppe i Forskningsrådet og en ekstern, rådgivende ekspertgruppe.

I tillegg til ekspertgruppen, skal prosjektet ha en inkluderende prosess med relevante aktører gjennom forskjellige dialogarenaer.

Forskningsrådets hovedledelse involveres ved behov for forankring og avklaringer i prosessen. Områdeledermøtene i Forskningsrådet involveres også ved behov.

Kunnskapsdepartementet holdes løpende orientert underveis i prosjektperioden.

Mandat ekspertgruppen

IP-rettigheter i samarbeidsprosjekter

Bakgrunn

Bruk av forskningsresultater for å skape innovasjon og verdiskapning i samfunnet er et hovedmål for samarbeidsprosjekter og et overordnet forskningspolitisk mål for bruk av offentlige forskningsmidler. Forskningsrådet opplever at forhandlinger om IP-rettigheter er en stadig tilbakevendende utfordring i Forskningsrådets samarbeidsprosjekter.

Prosjektet «IP- rettigheter i samarbeidsprosjekter» er et strategisk prosjekt i Forskningsrådet. Prosjektperioden går gjennom hele 2026 og avslutter mars 2027. Prosjektet har følgende leveranser:

- 1) Kartlegge utfordringsbildet for IP- håndtering i samarbeidsprosjekter og løsninger nasjonalt og internasjonalt.
- 2) Tydeliggjøre prinsipper for håndtering av IP-rettigheter i samarbeidsforskning og utarbeide løsninger.
- 3) Lage utkast til revidert policy for IP-rettigheter for Forskningsrådet og foreslå hvordan Forskningsrådet kan implementere prinsippene i sin virksomhet, inkludert tydeliggjøring av Forskningsrådets rolle.

Ekspertgruppen

Det skal etableres en ekspertgruppe som et rådgivende organ for prosjektet. Ekspertgruppen skal bestå av åtte til ti medlemmer fra forskjellige aktører i et forskningssamarbeid. Det bør være deltakere fra universitets- og høyskolesektor, instituttsektor, næringslivet og andre relevante aktører.

Medlemmene i ekspertgruppen skal ha hatt erfaring med IP-håndtering i samarbeidsforskning og relevant beslutnings- og forhandlingserfaring. Det er en fordel med kjennskap til statsstøtteregler, bruksrett og lisensiering som en mulighet for bruk av forskningsresultater.

Ekspertgruppen har en rådgivenderolle for prosjektet og skal bidra til en god og effektiv måloppnåelse. Ekspertgruppen skal ha to til tre møter gjennom prosjektet og skal også kunne gi skriftlige innspill til konkrete spørsmål /forslag fra prosjektet.

Medlemmene i Ekspertgruppen, IP prosjekt.

Navn	Arbeidssted	Stilling
Toril Hernes	NTNU	Prorektor for forskning og innovasjon
Jens Petter Berg	UiO	Viserektor for livsvitenskap og helse
Agnieszka Anna Zachariassen	Norce	Leder organisasjon og virksomhetsstyring
André Teigland	Norsk Regnesentral	Administrerende direktør
Astrid Kristoffersen	DNV	Director Group Research & Development
Caroline Horsfield	Norsk Hydro	VP & Head of Intellectual Property Department
Magnus Thomassen	HYSTAR	Chief Product Officer
Hege Tokerud	Aiba	CEO & Co-founder
Elen Margrethe Brendeford	Patentstyret	Teknolog innen Medisinsk teknologi, Patent
Andreas Blohm Graversen	Københavns Universitet	Visedirektør Innovation Innovation og Erhvervssamarbejde

IP i samarbeidsprosjekter

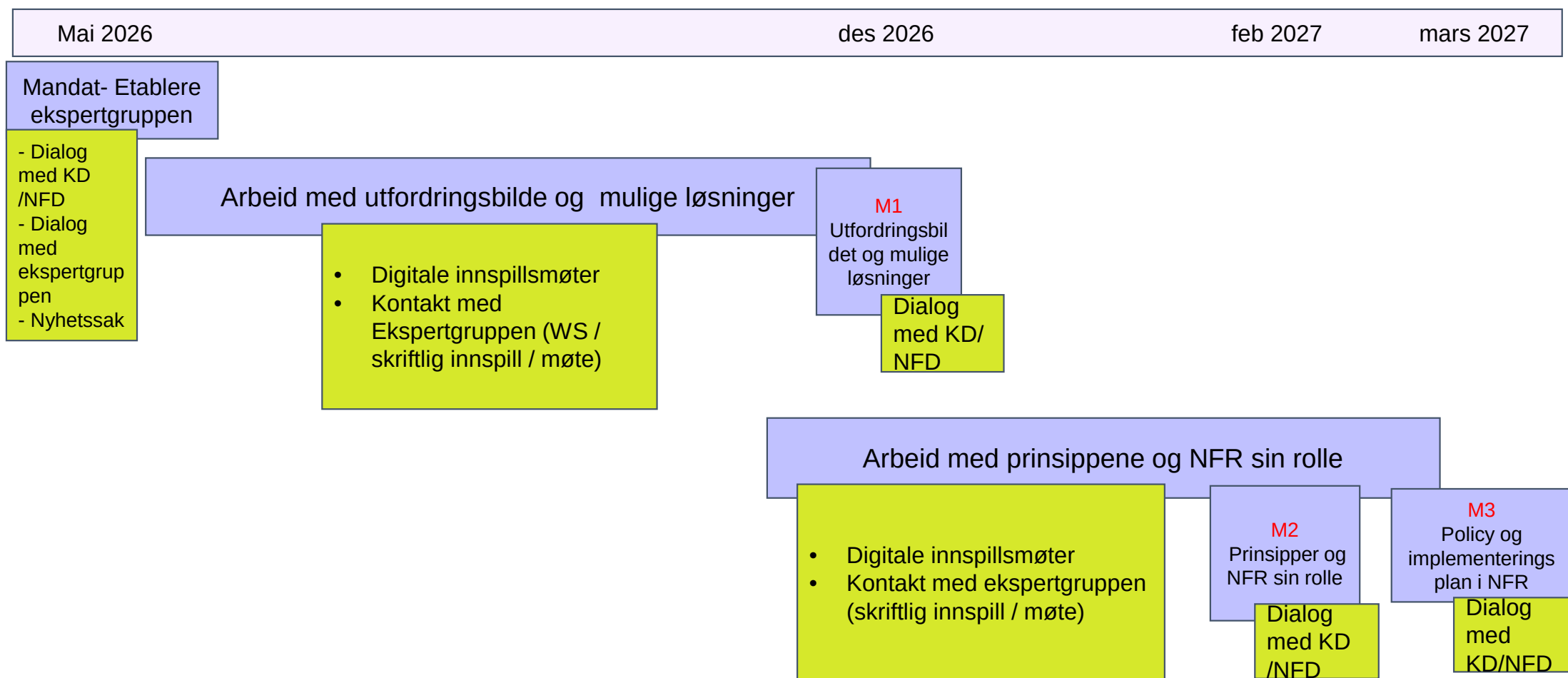
Tidsplan

Partow P. Henriksen

Plan for ekstern involvering. 2026- 2027

Tidsplan

Nr	Hoved Aktiviteter	Mai 2026	juni	aug	sept	okt	nov	des	Jan 2027	feb	mars
1	Mandat godkjennes av HM	x									
2	Informere KD om mandat	x									
3	Etablere ekspertgruppen	x	x								
4	Nyhetssak på Ekko og eksternt	x									x
5	Første Interne WS (utfordringsbilde)	x									
6	Arbeid med utfordringsbilde og mulige løsninger	x	x	x	x	x	x				
7	(Digitalt) Åpne Innspillsmøte om aktivitet 6			x	x	x					
8	Dialog med ekspertgruppen om aktivitet 6			x	x	x					
9	M1- Utfordringsbildet og mulige løsninger							x			
10	Arbeid med prinsippene og NFR sin rolle						x	x	x	x	
11	(Digitalt) Dialogmøte / Innspillsmøte om aktivitet 10						x	x	x		
12	Dialog med ekspertgruppen om aktivitet 10						x	x	x		
13	M2- Prinsipper og NFR sin rolle									x	
14	M3- Policy og implementeringsplan i NFR										x
15	Dialog med områdenes ledergrupper	x	x		x		x			x	
16	Involvering HM (ved behov)	x			x			x		x	
17	Dialog med KD /NFD (ved behov)	x		x		x		x			x

Idékraft verden trenger

Forskningsrådet

Sak S 54

Oppfølging av Riksrevisjonens rapport – Regnskapsrevisjon 2025

Sak S 54

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Jesper W. Simonsen	Johan Aubell	

Fra
Administrerende direktør
Mari Sundli Tveit

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Styret merker seg det store arbeidet administrasjonen gjør for å lukke avvik i regnskapsrapporteringen angående sporbarhet og kontrollregime som Riksrevisjonen påpekte i nummerert brev nr.1. Styret ber om å bli orientert om arbeidet i kommende styremøter.

Kort bakgrunn

Styret behandlet i juni 2026 svar til Riksrevisjonens nummererte brev nr. 1 om svakheter i generelle IKT-kontroller knyttet til finansiell rapportering. Styret ba om å bli orientert om oppfølgingen i neste møte.

Hovedpunkter

Styret behandlet i juni 2026 svar til Riksrevisjonens nummererte brev nr. 1 om svakheter i generelle IKT-kontroller knyttet til finansiell rapportering. De påpekte forholdene gjaldt mangelfull logging av direkte databaseendringer, manglende oppfølging av logger og utilstrekkelig dokumentasjon av tilgangsrevisjoner. Styret la til grunn at svakhetene gjelder sporbarhet og kontrolloppsett, og ikke identifiserte feil i regnskapet. Tilbakemeldingene gjaldt i hovedsak på ERP-systemet UNIT4 og sakssystemet eAdmin.

Administrasjonen har gjennom vår og sommeren 2026 prioritert oppfølgingen høyt og gjennomført eller igangsatt de vesentligste tiltakene som ble omtalt i styrets svarbrev. Høsten 2026 er PWC som internrevisor hyret inn for å bidra med å gjennomgå å kontrollere oppsettet av logger og oppfølgingsrutiner.

Det vurderes at Forskningsrådet har oppnådd betydelig bedre kontroll med både tilgangsstyring og loggføring enn ved tidspunktet for Riksrevisjonens revisjon. Samtidig gjenstår enkelte aktiviteter knyttet til formalisering, dokumentasjon og videre utvikling av kontrollregimet, herunder oppfølging i forbindelse med overgang til Unit4 sky.

Det faste formelle oppstartmøte med Riksrevisjonen for revisjon av årets regnskap (2026) ble gjennomført 2.9. Administrasjonen orienterte om status for arbeidet med å rette opp kontrollregimet i tråd med merknadene i nummerert brev. Dette arbeidet vil også være en del av arbeidet med revisjon av 2026-regnskapet.

Logging og oppfølging av logger

For eAdmin og Unit4-løsning (on-premise) er det etablert logging på sentrale regnskapskritiske tabeller. Loggingen omfatter alle endringer i aktuelle felter og inneholder både før- og etterverdier. Det arbeides også med varsling ved direkte databaseendringer, slik at eventuelle oppdateringer utenfor applikasjonen kan identifiseres og følges opp.

- Det er etablert audit logging for databasen
 - o Det er aktivert audit logging for databasen slik at aktiviteter mot databasen kan spores.
- Det er etablerte CDC (Change Data Capture) på utvalgte tabeller
 - o CDC-logging er aktivert på utvalgte tabeller for å vise både gammel og ny verdi ved oppdateringer. Dette gir et revisjonsspor som dokumenterer hvilke data som er endret.

Det er også gjort endringer i hvilke brukere som har tilgang til å gjøre direkte oppdateringer i databasen utenom applikasjonen.

Videre er det etablert arbeid for å styrke rutine for gjennomgang og oppfølging av logger. Dette skal sikre at loggene ikke bare eksisterer, men også kontrolleres og dokumenteres systematisk, i tråd med Riksrevisjonens forventninger.

Det nye saksbehandlingssystemet Tibi flyttes fra en skyløsning til en on-premise løsning for å sikre at logger og tilganger på databasen kan ivaretas med Forskningsrådets kontroll. Det vil medføre at alle logger og kontroller som Forskningsrådet har for eAdmin kan videreføres til Tibi.

Tilgangsstyring og roller

På tilgangsområdet er det gjennomført en omfattende opprydding i rollemodellen i Unit4. Antall roller er redusert fra 108 til 30, hvorav kun 13 er ordinære brukerroller. Tiltaket har vesentlig redusert kompleksiteten og gjort både kontroll og oppfølging enklere. For personer som skal ha særskilte administrative rettigheter kreves det nå egen søknad og dokumentert behandling.

Forskningsrådet har også gjennomført en fullstendig gjennomgang av tilganger i Altinn og andre sentrale systemer. Dette styrker kontrollen med privilegerte brukere og reduserer risikoen for uautorisert tilgang.

Tilgangsrevisjoner og dokumentasjon

Et sentralt punkt i Riksrevisjonens merknad var manglende dokumentasjon av gjennomførte tilgangsrevisjoner. Som oppfølging er det etablert halvårslige kontroller av tilganger og roller. Halvårskontroll for første halvår 2026 er gjennomført. Kontrollen omfatter alle tilganger i Unit4, med særskilt oppmerksomhet på brukere med utvidede rettigheter. Administrasjonen vurderer dette som et viktig skritt mot en mer dokumenterbar og etterprøvbar tilgangsstyring.

Unit4 Cloud

Forskningsrådet arbeider fortsatt med den planlagte overgangen til Unit4 Cloud som en skybasert løsning. I denne prosessen har loggføring, tilgangsstyring og sporbarhet vært sentrale premisser. Det pågår dialog med leverandøren for å sikre at løsningens kontrollmekanismer tilfredsstiller kravene som følger av økonomiregelverket og Riksrevisjonens tolkning av disse kravene. Forskningsrådet har lagt til grunn at overgang til sky først gjennomføres når man har tilstrekkelig trygghet for at kontrollkravene er ivaretatt. Det er derimot krevende siden leverandøren slutter å levere support og støtte til programvaren etter 2026 og at økonomiregelverket krever at vi til enhver tid har et oppdatert system med korrekt trekkstabeller og andre integrerte regelverksendringer. Vi arbeider med å finne en løsning på dette som tilfredsstiller økonomiregelverkets krav.

Samlet vurdering

Administrasjonen vurderer at de mest sentrale tiltakene som ble beskrevet i styrets svarbrev til Riksrevisjonen nå er gjennomført eller etablert:

- Ny og vesentlig forenklet rolle- og tilgangsstruktur i Unit4.
- Gjennomført halvårskontroll av tilganger og etablering av fast kontrollregime.
- Styrket loggføring av regnskapskritiske databaseendringer.
- Arbeid med etablering av faste rutiner for oppfølging og kontroll av logger.
- Bedre dokumentasjon av kontrollaktiviteter og tilgangsrevisjoner.
- Forbedret loggføring og tilgangsstyring i eAdmin og Tibi.

Derfor vurderes det at Forskningsrådet har redusert risikoen knyttet til de forholdene Riksrevisjonen påpekte, og at virksomheten er godt i gang med å lukke de identifiserte svakhetene.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken

Videre saksgang

Administrasjonen arbeider videre med å lukke de identifiserte svakhetene.

Sak S 55

Godkjenning av porteføljeplan for Forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Eva Falleth	Yngvill R. Tømmerberg/ Heidi Dybesland	1. <u>Porteføljeplan for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap</u>
Fra			
Administrerende direktør			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

God og helhetlig styring av Forskningsrådets portefølje skal ivaretas gjennom 12 porteføljestyrer. Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre, og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer.

Styret godkjenner porteføljeplanen for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. Planen har en form og innretning som er konsistent med tidligere godkjente porteføljeplaner.

Porteføljeplanen gjelder fra 11. september 2026. Administrerende direktør gis fullmakt til å gjøre justeringer i planen i tråd med styrets merknader.

Kort bakgrunn

Porteføljestyret for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap ble oppnevnt med virkning fra januar 2026. Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for styrets arbeid og gir retning for prioriteringer, tiltak og videre utvikling av porteføljen. Målene i planen er forankret i Forskningsrådets strategi, basert på langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP), Regjeringens mål for Forskningsrådet (MRS) og andre relevante dokumenter som Langtidsplanen for forsvarssektoren, Totalberedskapsmeldingen og stortingsmeldingen om forskningssystemet.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Saken fremmes for at styret kan godkjenne porteføljeplanen, slik at den kan tas i bruk som grunnlag for porteføljestyrets prioriteringer og videre arbeid.

Hovedpunkter

Porteføljestyring

Porteføljestyret har et helhetsansvar innenfor sitt område, noe som innebærer å se egne beslutninger om tildelinger og investeringsplaner i lys av både Forskningsrådets samlede investeringer og internasjonale investeringer innenfor porteføljeområdet. Porteføljestyrets egne prioriteringer og tiltak iverksettes gjennom en investeringsplan som oppdateres årlig.

Porteføljestyret har et rådgivningsansvar for hele porteføljen, mens deres handlingsrom og prioriteringer er knyttet til egne investeringer. Det er betydelig overlapp mellom porteføljene, dvs. at samme prosjekt kan inngå i flere porteføljer.

Porteføljen skal bidra til å styrke nasjonal forsvarsevne, sikkerhet og beredskap gjennom forskning og innovasjon. Porteføljen favner bredt fra militær teknologi og

operative kapasiteter til samfunnssikkerhet, beredskap, kritisk infrastruktur, økonomisk sikkerhet, forsyningskjeder, desinformasjon, tillit og befolkningens motstandskraft. Porteføljen skal bidra til at kunnskap, teknologi og løsninger som styrker forvarsevne, sikkerhet og beredskap utvikles og tas i bruk.

Planens innretning

Godt samspill, helhetsblikk og tydeliggjøring av porteføljestyrenes handlingsrom og strategiske rolle har vært retningsgivende for arbeidet med porteføljeplanen.

Mål for porteføljen er avledet av langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP), Regjeringens mål for Forskningsrådet (MRS) og strategien samt nevnte dokumenter som omhandler forskning knyttet til sikkerhet og forsvar. Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av et bredt og felles sett av indikatorer. Porteføljestyret synliggjør sitt handlingsrom gjennom prioriteringer som bygger opp under ett eller flere mål. Tiltakene som er omtalt, vil operasjonaliseres gjennom investeringsplanen.

I arbeidet med planen har det vært lagt vekt på helhet, samspill og koordinering på tvers med andre porteføljer, og nasjonalt - internasjonalt. Samtidig er det tiltak som dette porteføljestyre har et spesielt ansvar for.

Porteføljeplan for forvarsevne, sikkerhet og beredskap

Porteføljen har ingen avgrensning når det gjelder tema, metoder eller teknologier. Følgende mål er foreslått for porteføljen:

1. Porteføljen skal styrke norsk forvarsevne, sikkerhet og beredskap gjennom forskning og innovasjon
2. Porteføljen skal styrke totalforsvaret og fremme motstandsdyktighet i kritiske samfunnsfunksjoner og systemer
3. Kunnskap og resultater i porteføljen skal kunne tas i bruk i Forsvaret, andre deler av offentlig sektor, næringslivet og frivillig sektor
4. Porteføljen skal styrke totalforsvaret gjennom langsiktig forsknings- og innovasjonssamarbeid mellom sivile aktører og forsvarssektoren

Prioriteringer

- Porteføljestyret vil prioritere forskning og innovasjon med relevans for forvarsevnen
- Porteføljestyret vil prioritere forskning som kan bidra til samfunnets motstandsdyktighet
- Porteføljestyret vil prioritere at kunnskapen som utvikles skal kunne anvendes
- Porteføljestyret vil prioritere å bygge bro mellom sivile forsknings- og innovasjonsmiljøer og forsvarssektoren
- Porteføljestyret vil prioritere samarbeid med allierte samarbeidsland
- Porteføljestyret vil styrke kompetanse som kan bidra til forvarsevne, sikkerhet og beredskap

21. august ble det arrangert et åpent digitalt innspillmøte for porteføljeplanen med nesten 100 påmeldte. Samme dag ble departementene orientert om planen.¹³ departementer meldte seg på. 31. august var det konsultasjon med Sametinget hvor det ble oppnådd enighet om endringer. Innspill og kommentarer er innarbeidet i planen.

Forberedelse / prosess

Porteføljeplanen er utarbeidet i en prosess mellom administrasjonen og porteføljestyret. Det har vært dialog med departementene, arrangert åpent digitalt innspillmøte og konsultasjon med Sametinget.

Saksfremlegg

Sak S 55
Godkjenning av porteføljeplan for Forsvarsevne, sikkerhet og
beredskap

Videre saksgang

Godkjent porteføljeplan publiseres på Forskningsrådets nettside og gjelder fra 11. september 2026.

Porteføljeplan

Gjelder fra 2026

Portefølje for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Innhold

1	Utfordringer og muligheter	2
2	Om porteføljen	3
2.1	Porteføljens avgrensning	3
2.2	Finansiering	6
2.3	Utvikling av porteføljen.....	6
3	Mål for porteføljen	6
4	Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak	7

Om porteføljestyling

Gjennom porteføljestyling skal Forskningsrådet utvikle sin totale prosjektportefølje strategisk og helhetlig for samlet sett å oppnå [målene som regjeringen har satt for Forskningsrådet](#), etterleve [vedtektene](#) og bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#). Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp disse overordnede føringene og realisere Forskningsrådets [strategi](#) innenfor sine respektive porteføljeområder. For denne porteføljen er dokumenter som omhandler forskning knyttet til sikkerhet og forsvar også førende¹. Disse er nærmere beskrevet i del 1.

Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer. Planen gjelder inntil det er behov for oppdatering.

Porteføljeplanen iverksettes gjennom en investeringsplan som oppdateres årlig med utgangspunkt i en porteføljeanalyse basert på tilgjengelig statistikk om porteføljen og øvrig nasjonal og internasjonal FoU-innsats. Investeringsplanen viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine tilgjengelige midler til ulike utlysninger og andre tiltak. Porteføljeanalysen ligger også til grunn for porteføljerapporten, som er porteføljestyrets årlige rapport til Forskningsrådets styre om egen aktivitet og porteføljens måloppnåelse. Analysen er også et viktig grunnlag for porteføljestyrets innspill til Forskningsrådets budsjettforslag og for Forskningsrådets årsrapport.

1 Utfordringer og muligheter

Norge befinner seg i den mest alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig. Teknologiutvikling, geopolitiske spenninger og et økende spekter av sammensatte trusler stiller nye krav til både forsvarssektoren og det sivile samfunnet. [Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#) understreker at teknologiutviklingen er tett koblet til sikkerhetspolitikken og totalforsvaret, og at sterke forskningsmiljøer med nasjonal forankring er nødvendige for å forstå og utnytte ny teknologi operativt. [Stortingsmeldingen om forskningssystemet](#) fremhever behov for en samordning av FoU-systemene på sivil og militær side og mer samarbeid om åpen, skjermet og

¹ [Mandat for Forskningsrådets porteføljestyre for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap.](#)

gradert forskning. Målet er bedre samordning og mer effektiv bruk av FoU på tvers av samfunnsområder og skjermingsbehov.

[Nasjonal sikkerhetsstrategi](#) løfter frem tre hovedprioriteringer: styrket forsvarsevne, økt motstandsdyktighet og bedre økonomisk sikkerhet. Sammen vever de sikkerhet, økonomi og teknologi tettere sammen og synliggjør behovet for et forsknings- og innovasjonssystem som både håndterer nye trusler og legger til rette for rask kunnskapsutnyttelse.

Samtidig åpner den sikkerhetspolitiske situasjonen for nye muligheter for å utvikle forsvarsevnen, samt styrke sikkerhet og beredskap nasjonalt. Teknologisk utvikling, utvikling av et robust totalforsvar som fungerer i hele krisespekteret, samt økt satsing i Norden, EU og i NATO, gir norske forskningsmiljøer større handlingsrom for samarbeid og kompetansebygging som kan styrke nasjonal forsvarsevne, totalforsvar og konkurransekraft. For å realisere dette må Norge videreutvikle kunnskapsgrunnlaget, styrke samspill mellom sivil og militær sektor og sikre at kritisk kompetanse, løsninger og teknologi utvikles og tas i bruk der behovet er størst.

I [Langtidsplanen for forsvarssektoren 2025–2036](#) fremheves behovet for styrket kunnskapsgrunnlag innen multidomeneoperasjoner, situasjonsforståelse i nord og teknologisk fornyelse. Planen tydeliggjør også at sammensatte trusler krever bedre samordning av sivil og militær FoU. Dette er i tråd med NATOs artikkel 3 og NATOs [syv grunnleggende forventningene](#), som er et nasjonalt ansvar og en kollektiv forpliktelse til å sikre kontinuitet i nasjonale styringssystemer, kontinuitet i kritiske samfunnsfunksjoner og sivil støtte til militære operasjoner. I den reviderte [Langtidsplanen for forsvarssektoren 2026](#) understrekes det at det er viktig for regjeringen å etablere en bærekraftig balanse mellom langsiktighet i forskning og utvikling, og mer akutte behov i gjennomføringen av langtidsplanen.

[Totalberedskapsmeldingen](#) peker på behovet for økt kompetanse, bedre balanse mellom åpen og gradert forskning og styrket rekruttering til områder av strategisk betydning. Dette gjelder både for å bygge nasjonal motstandskraft og ivareta konkurransekraft innen forskning på samfunnssikkerhet, beredskap og forsvar.

Forskningsrådets [reviderte strategi](#) fra 2026 viser til at den geopolitiske virkeligheten tilsier at Forskningsrådet har større oppmerksomhet rettet mot å skape bedre koblinger mellom sivil- og militær forsknings- og innovasjonsinnsats, og mot å beskytte sensitiv forskning. Samtidig må det være en balansert tilnærming til forskningssikkerhet som ikke påvirker internasjonalt samarbeid unødig negativt. Forskningen skal være så åpen som mulig og så lukket som nødvendig.

2 Om porteføljen

2.1 Porteføljens avgrensning

Forskningsrådets portefølje av aktive prosjekter omfatter prosjekter som Forskningsrådet finansierer og midler fra andre finansieringskilder som Forskningsrådet har ansvar for å mobilisere søkere til, inkludert EUs rammeprogram for forskning og innovasjon og European Defence Fund (EDF)².

Forskningsrådet kategoriserer alle innvilgede prosjekter langs ulike dimensjoner og denne kategoriseringen ligger til grunn for inndelingen av prosjekter i 12 porteføljer. Prosjekter med støtte

² Avhengig av data om deltakelse i EDF. På sikt er det ønskelig å inkludere NATO i kategoriseringen, men per i dag er ikke data for prosjekter finansiert av NATO tilgjengelig for Forskningsrådet.

fra EUs rammeprogram kategoriseres tilsvarende. Porteføljene er ikke gjensidig utelukkende, og kan ha overlapp med hverandre fordi ett prosjekt kan ha flere formål og dermed inngå i flere porteføljer.

Overordnet følger porteføljen de tre strategiske hovedprioriteringene i [nasjonal sikkerhetsstrategi](#):

- 1) En farligere og mer uforutsigbar situasjon krever at vi raskt styrker forsvarsevnen nasjonalt og i samarbeid med allierte. Vi må bruke en større del av felleskapets ressurser på sikkerhet, forsvar og beredskap enn vi har gjort tidligere, og bidra til at Europa tar mer ansvar for sikkerhet på eget kontinent.
- 2) Vi må gjøre samfunnet mer motstandsdyktig. Vi skal forebygge, avdekke og håndtere trusler og stå bedre rustet til å møte alvorlige hendelser. Slik står vi tryggere i møte med sikkerhetstruende aktivitet under terskelen for væpnet angrep.
- 3) I en verden hvor sikkerhet, økonomi og teknologi veves tettere sammen, må *økonomisk sikkerhet* prioriteres høyere.

For å nå Norges forsvars- og sikkerhetspolitiske mål er det nødvendig å styrke forskning og utvikling. Porteføljen skal bidra til å utvikle og forsterke en nasjonal kunnskapsbase og styrke forsvarsevne, sikkerhet og beredskap på kort, mellomlang og lang sikt. Det er behov for både hurtig eksperimentering/implementering og langsiktig forskning. Det er samtidig behov for bedre samordning av forskningsinnsatsen om totalforsvar og sammensatte trusler mellom sivil og militær sektor, med særlig vekt på tverrsektorielle problemstillinger.

Norges forsvarsevne bygger på tre gjensidig avhengige elementer: Forsvarets egne evner, forsvarsevne gjennom alliert, bilateralt, europeisk og regionalt samarbeid samt kollektiv avskrekking og forsvar innenfor NATO, og støtte fra det sivile samfunnet gjennom totalforsvaret. Norge må kunne håndtere sikkerhetspolitiske kriser og angrep av et visst omfang med egne ressurser, samtidig som Forsvaret må kunne tilpasse seg endringer i allianser og regionale samarbeidsformer. NATOs kollektive forsvar forutsetter også at alle allierte kan forsvare eget territorium i tråd med artikkel 3.

Forsvarsevne henger tett sammen med samfunnets motstandsdyktighet, demokratisk motstandskraft, sivil beredskap, utholdenhet, samordning mellom sivile og militære aktører og robuste kritiske samfunnsfunksjoner. Økt motstandsdyktighet gjør samfunnet mindre sårbart for angrep. Kognitiv overlegenhet oppstår når disse aktørene deler en felles situasjonsforståelse og klarer å koordinere handlinger raskt og presist. Dette er særlig viktig i møte med hybride trusler, som desinformasjon, cyberangrep og påvirkningsoperasjoner. Slike trusler retter seg ofte ikke mot fysisk infrastruktur, men mot hvordan myndigheter og befolkning oppfatter virkeligheten. Sivil beredskap omfatter kontinuitet i nasjonale styringssystemer, beskyttelse av demokratiske institusjoner og prosesser, kritiske samfunnsfunksjoner, sivil støtte til militære operasjoner og en befolkning med tillit til myndighetene og evne til å håndtere kriser. Dette innebærer også å kunne gjenkjenne og motstå desinformasjon og påvirkningsoperasjoner som kan svekke beslutningsevne og legitimitet i krisesituasjoner. Kunnskap om samiske samfunn, språk, kultur og tradisjonelle næringer er også viktig for totalforsvaret.

Teknologiutvikling er en integrert del av den sikkerhetspolitiske utviklingen og totalforsvaret. På både militær og sivil side vil ny teknologi påvirke trusselbildet og utviklingen av kapasiteter med betydning for forsvarsevnen og sivilt-militært samarbeid. Det trengs sterke forskningsmiljøer som sammen kan styrke evnen til å forstå og ta i bruk ny og banebrytende teknologi, også operativt. Et moderne forsvar må derfor samhandle tett med sivile teknologimiljøer i forskningsfronten. Norge trenger også bedre systematikk for å identifisere flerbruksmuligheter (dual use), det vil si teknologi med både sivile og militære anvendelser.

Tverrsektorielt samarbeid og forskning er nødvendig for å utvikle teknologier som kan styrke både forsvarsevnen og totalforsvaret. Norge må ha et sivil samfunn som kan understøtte militær innsats, motstå sammensatte trusler og bygge motstandsdyktighet. Offentlig-privat samarbeid er avgjørende fordi mange av ressursene, teknologiene, verdikjedene og kritiske funksjonene som totalforsvaret er avhengig av, eies, utvikles eller driftes av private aktører. Sivile forskningsmiljøer har kompetanse som er relevant for forsvarssektoren. Erfaringene fra krigen i Ukraina viser behovet for rask innovasjon og tett kobling mellom teknologikompetanse, næringsliv og militære styrker. Denne evnen må bygges i fredstid gjennom tett samspill mellom FoU-aktører, næringsliv, offentlige myndigheter, Forsvaret, kommuner og øvrig sivil og frivillig sektor. Det er behov for kunnskap om hvordan kommunene kan opprettholde kritiske tjenester, samordne lokale ressurser og samarbeide med Forsvaret, statlige myndigheter, næringslivet og frivillig sektor i hele krisespekteret.

Forskning på økonomisk sikkerhet er viktig fordi den belyser hvordan økonomi, teknologi, rettslige rammer og sikkerhet henger sammen i en tid preget av stormaktsrivalisering, teknologisk kappløp og rask endring. For Norge handler økonomisk sikkerhet om å styrke verdiskaping, konkurransekraft og strategisk handlefrihet, samtidig som sårbarheter reduseres. Forskningen bør gi kunnskap om verdikjeder, råvare- og mineraltilgang, teknologi, kritisk infrastruktur, investeringer, internasjonal handel og næringslivets rolle i totalforsvaret. Den bør også belyse hvilke regulatoriske og rettslige virkemidler som er nødvendige for å ivareta økonomisk sikkerhet, herunder hvordan forholdet mellom stat og marked endres når sikkerhetspolitiske hensyn får større betydning for industripolitikk, statsstøtte, offentlige anskaffelser, skjerming av kritiske verdier og akselerasjon av innovasjon.

Et velfungerende forsknings- og innovasjonssystem avhenger av tett samspill mellom sivil, militær og internasjonal forskning. For å styrke nasjonal sikkerhet må Norge særlig styrke samarbeidet med nære allierte land for å unngå å bli mer sårbar for press, forsyningsbrudd og teknologisk avhengighet. Norges evne til å utvikle og beskytte sensitive og kritiske teknologier avhenger av samarbeid. Et velfungerende forsknings- og innovasjonssystem avhenger av tett samspill mellom sivil, militær og internasjonal forskning. For å styrke nasjonal sikkerhet må Norge særlig styrke samarbeidet med nære allierte land for å unngå å bli mer sårbar for press, forsyningsbrudd og teknologisk avhengighet. Norges evne til å utvikle og beskytte sensitive og kritiske teknologier avhenger av samarbeid. Samtidig må [ansvarlig internasjonalt kunnskapssamarbeid](#) og [forskningssikkerhet](#) hensyntas. Forskningssikkerhet er i EU-sammenheng forstått som å forutse og håndtere risiko knyttet til uønsket overføring av kunnskap og teknologi, uønsket påvirkning på forskning og innovasjon eller brudd på forskningsetikk/-integritet hvor kunnskap og teknologi brukes til å underminere sentrale samfunnsverdier.

Det er et stort behov for å sikre kompetanse og rekruttering. Det er særlig behov for flere kandidater og personell innen banebrytende teknologier, som kan arbeide på gradert nivå. Dette er viktig for å øke landets evne til å utvikle og kontrollere sensitiv og kritisk teknologi, redusere risikoen knyttet til utenlandsk teknologidominans og å styrke økonomisk sikkerhet.

Porteføljen har ingen avgrensninger når det gjelder tema, metoder og teknologier. Det er nødvendig å styrke forskning i hele bredden, fra den nasjonale beredskapen til sektormyndighetenes ansvarsområder. Porteføljen er relevant for forsvarssektoren, øvrige deler av offentlig sektor, forsvarsindustri, øvrige deler av næringslivet og sivil og frivillig sektor.

2.2 Finansiering

2026 er det første året for porteføljen for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap og per nå finnes det ikke oversikt over finansiering fra øvrige porteføljestyre eller fra EUs rammeprogram.

I 2026 var det i første rekke Kunnskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet som finansierte forskningen knyttet til den målrettede innsatsen. Omfanget og hvilke føringer departementene legger, vil variere fra år til år.

2.3 Utvikling av porteføljen

Porteføljestyret har et rådgivningsansvar overfor Forskningsrådets styre i strategiske saker som budsjettinnspill, strategier, relevante høringer av betydning for utvikling og status i porteføljen.

Porteføljestyret vil se egne investeringer og rådgivning i lys av de samlede investeringene i porteføljen og vil basere sine valg på den årlige porteføljeanalysen. Porteføljen for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap er tverrgående og avhenger av kunnskapsutvikling og investeringer i alle øvrige porteføljer, særlig innen muliggjørende teknologier, energi og transport, samfunnssikkerhet, helse og innovasjon, for å styrke totalforsvaret og håndtere komplekse og sammensatte trusler. Porteføljestyret vil vurdere hvordan infrastrukturen innenfor porteføljens område utvikler seg.

Porteføljestyret vil søke en hensiktsmessig balanse mellom nasjonale utlysninger og deltakelse i internasjonale satsinger. Porteføljestyret vil benytte seg av de mulighetene som norske aktører får i EU de kommende årene (se [EUs strategiske plan](#) og den offisielle siden for [European Defence Fund](#)). Porteføljestyret vil også bidra til å styrke norske forskningsmiljøers deltakelse innen NATO Science & Technology Organization (STO).

3 Mål for porteføljen

Følgende mål er satt for porteføljen:

Mål 1: Porteføljen skal styrke norsk forsvarsevne, sikkerhet og beredskap gjennom forskning og innovasjon

Måloppnåelse vil bli vurdert i lys av blant annet innvilgede prosjekter, inkludert prosjekter finansiert av EUs rammeprogram og European Defence Fund³. Måloppnåelse vil også vurderes ut fra etablering av nye samarbeidskonstellasjoner, nye virksomheter, søknader om patenter og at teknologier og konsepter kommer til anvendelse.

Mål 2: Porteføljen skal styrke totalforsvaret og fremme motstandsdyktighet i kritiske samfunnsfunksjoner og systemer

Måloppnåelse vil bli vurdert i lys av blant annet andelen prosjekter som omhandler motstandsdyktighet og som kan bidra til å styrke robusthet, tverrsektoriell samhandling og gjenopprettingsevne.

³ På sikt er det ønskelig at også data fra NATO inkluderes.

Mål 3 Kunnskap og resultater i porteføljen skal kunne tas i bruk i Forsvaret, andre deler av offentlig sektor, næringslivet og frivillig sektor

Måloppnåelse vil bli vurdert i lys av blant annet brukermedvirkning fra sivil og militær sektor i prosjektene og bidrag til kunnskapsoverføring gjennom formidling og bruk av resultater.

Måloppnåelse vil også vurderes ut fra at kunnskap og resultater kommer til anvendelse.

Mål 4 Porteføljen skal styrke langsiktig forsknings- og innovasjonssamarbeid mellom sivile aktører og forsvarssektoren

Måloppnåelse vil bli vurdert i lys av blant annet andelen nasjonale og internasjonale prosjekter som inkluderer både sivile aktører og forsvarssektoren, og antall finansierte phd.er for offentlig sektor og næringslivet.

4 Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak

Forskningsrådet har en rekke planer som utfyller Forskningsrådets strategi, knyttet til blant annet etikk og samfunnsansvar, kjønnsbalanse og mangfold, rekruttering og internasjonalt samarbeid (se Forskningsrådets [nettsider for forskningspolitikk og strategier](#)). Mange av disse dokumentene inneholder prioriteringer og tiltak som gjelder hele Forskningsrådets portefølje, og dermed også porteføljen for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. De vil dermed komme i tillegg til porteføljestyrets egne prioriteringer og tiltak listet under.

De årlige tildelingsbrevene fra departementene kan introdusere nye tiltak i tillegg til dem som er beskrevet i planen. Prioriteringene nedenfor er nummererte, men ikke i prioritert rekkefølge, og de må ses i sammenheng med hverandre.

Prioritering 1: Porteføljestyret vil prioritere forskning og innovasjon med relevans for forsvarsevnen

Det er behov for å møte et mer krevende trusselbilde med forskning og innovasjon som styrker forsvarsevnen i hele spekteret fra fred, krise til krig.

Tiltak:

- Øke kunnskapen om det samlede forskningsbehovet for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap og identifisere kunnskapshull.
- Prioritere tverrsektorielt samarbeid og tverrfaglig forskning på sammensatte trusler.
- Styrke kunnskap om regulatoriske prosesser og rammebetingelser som påvirker samhandling mellom sivile og militære aktører i totalforsvaret
- Styrke kunnskapsgrunnlag og anvendelse av sivil støtte til militære operasjoner (Forsvaret)
- Styrke samarbeid mellom forskningsmiljøer, næringsliv og forsvarssektoren for å utvikle løsninger, teknologi og kompetanse som raskt kan tas i bruk.
- Støtte forskning som utforsker og eksperimenterer med nye ideer, metoder og resultater.

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 1 og mål 3.

Prioritering 2: Porteføljestyret vil prioritere forskning som kan bidra til samfunnets motstandsdyktighet

Dagens sikkerhetsutfordringer er i økende grad sammensatte og retter seg mot næringsliv, kritisk infrastruktur, demokratiske institusjoner og prosesser, befolkningens tillit og samhold, økonomi og forsyningskjeder. Forskning er avgjørende for å identifisere sårbarheter og forstå hvordan ansvar, styring og samhandling fungerer og hvordan teknologi, organisering, økonomiske forhold, sosiale og kulturelle faktorer, samt befolkningens holdninger, atferd og demografi påvirker motstandsdyktighet.

Tiltak:

- Utvikle kunnskap og løsninger som styrker robusthet, samhandling og gjenopprettingsevne.
- Utvikle kunnskap for å forstå og håndtere sårbarheter i skjæringspunktet mellom økonomi, teknologi og geopolitikk.
- Styrke forskning som bidrar til kognitiv overlegenhet gjennom bedre situasjonsforståelse, beslutningsstøtte og evne til å avdekke, forstå og håndtere sammensatte trusler.
- Styrke forskning på demokratisk motstandskraft, herunder hvordan demokratiske institusjoner, rettsstaten, offentligheten og befolkningens tillit kan beskyttes mot desinformasjon, påvirkningsoperasjoner og andre sammensatte trusler.
- Styrke kunnskap om hvordan samisk kultur og samfunn samvirker med totalforsvaret.
- Styrke kunnskap om næringslivets rolle i totalforsvaret, herunder forsyningssikkerhet, verdikjeder, kritiske leveranser og næringslivets evne til å forebygge og håndtere sammensatte trusler.
- Styrke forskning som kan bidra til å forbedre sivil støtte til militære operasjoner.
- Støtte forskning som utforsker og eksperimenterer med nye ideer, metoder og resultater.

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 1, mål 2 og mål 3.

Prioritering 3: Porteføljestyret vil prioritere at kunnskapen som utvikles skal kunne anvendes

Forsknings- og innovasjonssystemet må være rigget for omstilling, innovasjon og rask bruk av forskning. Trusselbildet treffer sivilsamfunn og næringsliv like mye som militære mål. Det skal legges til rette tiltak som styrker samhandling mellom brukere og utviklere av kunnskap, metoder og teknologi.

Tiltak:

- Identifisere kunnskapsbehov og barrierer for å ta ny kunnskap i bruk i offentlig og privat sektor.
- Stille krav i utlysninger om at brukerperspektivet og brukerinvolvering skal være med fra start.
- Mobilisere forsvarssektoren til deltakelse i prosjekter.
- Stille krav til kunnskapsdeling, på nødvendig klareringsnivå, underveis i prosjekter og når prosjektene er ferdige.
- Utvikle kunnskap og løsninger som styrker sivile og kommersielle aktørers rolle som del av totalforsvaret.
- Øke kvaliteten, relevansen, innovasjonstakten, og hastigheten i omsetningen av forskningsresultater til innovasjoner i form av nye produkter og tjenester.

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 2 og mål 3.

Prioritering 4: Porteføljestyret vil prioritere å bygge bro mellom sivile forsknings- og innovasjonsmiljøer og forsvarssektoren

Sivile forskningsmiljøer besitter ekspertise innen flere områder som er relevante for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap. Mange bedrifter har teknologi, tjenester og infrastruktur som er overførbare og nyttige for forsvarssektoren. Tverrsektorielt og tverrfaglig samarbeid er nødvendig for å sikre kritisk masse og effektiv utnyttelse av ressurser.

Tiltak:

- Etablere og styrke langsiktige og sterke arenaer og relasjoner mellom forsvarssektoren og sivile forsknings- og innovasjonsmiljøer (offentlige og private).
- Bidra til at flere sivile forskningsmiljøer og bedrifter kan arbeide med problemstillinger som understøtter Forsvarets og forsvarssektorens behov.
- Bidra til å skape møteplasser og fora for bygging av tillit, deling av kunnskap og erfaringer mellom forsknings- og innovasjonsmiljøer og brukere.

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 3 og mål 4.

Prioritering 5: Porteføljestyret vil prioritere samarbeid med allierte samarbeidsland

Internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid er nødvendig for å styrke forsvarsevnen, gjøre samfunnet mer motstandsdyktig, og styrke Norges økonomiske sikkerhet. Gjennom samarbeid med nære allierte får Norge tilgang til kunnskap, partnerskap, nettverk, infrastrukturer og markeder.

Tiltak:

- Bidra til at norske aktører kan kvalifisere seg til internasjonale utlysninger
- Styrke FoU-samarbeidet med nære allierte samarbeidsland.
- Stimulere til deltakelse nordiske og europeiske forsknings- og innovasjonsprogrammer.
- Styrke norske forsknings- og innovasjonsmiljøers deltakelse innen [STO](#) og [DIANA](#).

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 1 og mål 2.

Prioritering 6: Porteføljestyret vil styrke kompetanse som kan bidra til forsvarsevne, sikkerhet og beredskap

Tilgang til kunnskap, kompetanse og teknologi er sentralt i den globale maktkonkurransen og for nasjonal sikkerhet. Norge må utdanne personer med kompetanse som kan benyttes til å styrke forsvarsevne, sikkerhet og beredskap, og som kan sikkerhetsklareres. Forsvarssektoren trenger flere forskere og fagspesialister, men også å benytte de sivile forskningsmiljøene på forsvarsrelevante områder.

Tiltak:

- Bidra til å utvikle en kritisk masse med forskere som kan sikkerhetsklareres
- Sørge for at flere kan ta doktorgrad innenfor områder som er relevante for forsvarsevne, sikkerhet og beredskap.
- Legge til rette for at doktorgradsprosjekter i samarbeid mellom forskningsinstitusjoner, næringsliv og offentlig sektor.
- Legge til rette for at flere sivile forskningsmiljøer skal kunne delta i forsvars- og sikkerhetsrelevant FoU på åpent, skjermet eller gradert nivå.

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 1 og mål 4.

Sak S 54

Tilbakemelding etter etatsstyringsmøtet 2026 - oppfølging

Sak S 54/2026

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Jesper W. Simonsen	Stig Slipersæter	1. Referat fra etatsstyringsmøtet 2. juni 2026
Fra			
Administrerende direktør			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak	I referatet fra etatsstyringsmøtet 2. juni 2026 refereres ulike punkter som Forskningsrådet bes om å følge opp. Styret ber administrasjonen følge opp etatsstyringsmøtet i tråd med forslagene i saksfremlegget, med de justeringene som fremkom i møtet.
Kort bakgrunn	I etatsstyringsmøtet mellom KD og styret i juni ble Forskningsrådets arbeid drøftet med utgangspunkt i årsrapporten for 2025 og andre innmeldte saker. KD har i etterkant utarbeidet et referat som redegjør for de ulike punktene og hvilke forventninger KD har til Forskningsrådets oppfølging.
Hvorfor saken fremmes til dette møtet	Saken fremmes for å drøfte administrasjonens forslag til hvordan forventningene kan imøtekommes. Styret inviteres til å vurdere forslagene og eventuelt foreslå endringer.
Hovedpunkter	Forslag til oppfølging av KDs kommentarer i referatet Nedenfor gjengis KDs konklusjon/oppfølging til de ulike avsnittene i referatet /høyre kolonne i referatet) i kursiv. Under hvert punkt er det forslag til hvordan Forskningsrådet vil følge opp kommentarene. Styrets orientering <i>Overgangen til bruttobudsjettering har gått etter planen, og KD presiserer viktigheten av at Forskningsrådet fremover får satt midler i sving.</i> Oppfølging: Forskningsrådet deler KDs syn på viktigheten av å tildele midlene raskest mulig og helst i året tilsagnsrammen stilles til disposisjon. Dette er gjennomført med små avvik. Vi erfarer imidlertid at det oppstår forsinkelser i bruk av midlene i forskningssystemet. Kjente forklaringsfaktorer er tidstap i prosessen fra tildeling til kontrakt, forsinkelser i oppstart av prosjektene og manglende kapasitet ved institusjonene til å gjennomføre etterskuddsvis fakturering. Administrasjonen vil komme tilbake til styret med en egen sak om problematikken. KDs overordnede vurdering av måloppnåelse Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet <i>Forskningsrådet må følge med på utviklingen i åpen publisering og vurdere tiltak som kan sikre målet om full åpen publisering/tilgang.</i> Oppfølging: Det har i flere år vært krav om at publikasjoner som kommer fra prosjekter finansiert av Forskningsrådet skal publiseres i åpne kanaler.

Forskningsrådet vil gå gjennom prosjektporteføljen for å vurdere etterlevelse av dette kravet. Dersom det er avvik, vil Forskningsrådet følge opp overfor prosjektansvarlige institusjoner. Forskningsrådet deltar aktivt i nasjonale og internasjonale fora som arbeider med åpen publisering. Administrasjonen har påbegynt arbeidet med ny policy for åpen forskning, inkludert åpen publisering, jf. orienteringssak til dette møtet.

KD forventer at Forskningsrådet følger med på om omleggingen i virkemidlene gir ønskede effekter.

Oppfølging: I referatet vises det eksplisitt til endringer i FRIPRO og ordninger for banebrytende forskning, men det er viktig å merke seg at det også arbeides aktivt med å videreutvikle mange av Forskningsrådets virkemidler, inkludert ordninger rettet mot næringslivet og for tematisk forskning. Behovet for raskere overgang fra banebrytende forskning til anvendelse, utnyttelse av teknologisk utvikling og nasjonale fortrinn, samt tilpasning til EUs neste rammeprogram og konkurranseevnefondet er blant driverne for endring. Administrasjonen følger med på hvilke effekter endringene har.

Når det gjelder FRIPRO spesifikt, ble det lagt om til løpende søknadsbehandling og innførte karenstid og karanteneregler i 2023. Dette har ført til en betydelig nedgang i antall mottatte søknader og en økning i innvilgelsen fra ca 6 % til 20 %. Det utarbeides nå en analyse av omleggingen som også ser på effekter utover den observerte nedgangen i antall mottatte søknader. Analysen vil være ferdig i løpet av 2026 og planlegges omtalt i Forskningsrådets årsrapport for 2026. Administrasjonen arbeider med ytterligere forslag til forbedringer av ordningene for banebrytende forskning.

Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet

KD forventer at Forskningsrådet gir forskningspolitiske råd om hvilke teknologiområder som Norge bør satse på fremover, inkludert hvor det er særskilte muligheter og utfordringer. Rådgivingen forventes å være tett koplet til rådets budsjettforslag.

Oppfølging: Forskningsrådet har et godt utgangspunkt for å gi råd om fremtidig teknologiutvikling og om delområder av særlig norsk interesse, Porteføljeplaner, og de analyser og prosesser som ligger til grunn for dem belyser en stor bredde av teknologier. Fagevalueringer, KVAST-arbeidet og søknadsprofil til EU og nasjonale ordninger danner også bakteppe for våre råd. Slike prosesser var viktige for våre råd ang. KI, og bruken av KI-milliarden, samt i det pågående kvanteteknologiarbeidet..

Framover blir det viktig å identifisere teknologiske utviklingsretninger, forskningsbehov, gjenkjenne og akselerer mulighet for verdiskaping. Det siste året har det vært laget kunnskapsgrunnlag for bioteknologi, nanoteknologi/nye materialer/mikrosystemer, og kvanteteknologi. Vi viser også til en nylig bestilling fra KD om «teknologisk handlingsevne», jf orienteringssak til dette møtet. Samlet er derfor Forskningsrådet godt skodd for å gi råd om teknologiutviklingen. Der man kan utlede budsjettmessige behov ut fra rådene, kobles de både til våre budsjettinnspill og til forslag om budsjettallokeringer fremover.

Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer

Ingen oppfølgingspunkter i referatet, men referatet påpeker at «Det er viktig med strategisk styring på hvordan den nasjonale innsatsen skal virke sammen med europeisk og øvrig internasjonal innsats.»

Oppfølging: Det er viktig å sikre at aktører kan bevege seg mellom nasjonale og europeiske ordninger etter behov og at tilbudene sees i sammenheng. Nasjonale virkemidler og finansiering bør innrettes med tanke på å kvalifisere, forsterke, komplementere eller medfinansiere europeiske og andre internasjonale satsinger, avhengig av porteføljer, sektor og behov. Arbeidet med å se det nasjonale og europeiske forskningen i sammenheng skal stå sentralt i arbeidet fram til at alle porteføljeplanene skal fornyes våren 2028.

Mål 4 Velfungerende forskningssystem

Oppfølging: Referatet har ingen direkte oppfølgingspunkter under dette målet. Vi vil likevel nevne at Forskningsrådet kontinuerlig arbeider med mange sakfelt som har som mål å bidra til et velfungerende forskningssystem. De siste årene har det vært gjort mye for å bidra til bedre samspill mellom sivil forskning og forsvarssektoren (jf. orienteringssak til dette møtet), forskningssikkerhet, åpen forskning (jf. orienteringssak), nye grep og bedre kobling mellom forskningsinstitusjoner og næringsliv, samt offentlig sektor, tjenester for stiftelser som ønsker å finansiere forskning etc. I nærmeste fremtid blir det svært viktig å få til godt samspill mellom det norske og europeiske forskningssystemet gjennom Horisont Europa og konkurranseevnefondet.

Mål 5 God rådgivning

Fremover forventer KD at Forskningsrådet evner å se sammenhengen mellom egen rådgivning og budsjettforslag, og at budsjettforslagene gir råd om reelle omprioriteringer.

Oppfølging: Forskningsrådets reviderte strategi er forankret i regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning og regjeringens mål for Forskningsrådet, og utgjør rammen for vår samlede virksomhet, herunder også rådgiving. Budsjettforslag 2028 er utledet av strategien og vil legges til grunn for fordeling av budsjettrammen for 2027/2028. Det legges opp til en tydelig kobling mellom råd Forskningsrådet gir til departementene, gjennom oppdrag mv. og våre budsjettforslag overfor departementene. I budsjettforslaget vil det legges vekt på reell omprioritering av midler innenfor kapittel og post der dette anses å gi bedre bruk av midlene.

Årsrapporten

KD forventer ytterligere utvikling av årsrapporten i tråd med nye krav, jf. tildelingsbrevet for 2026.

Oppfølging: Forskningsrådet har tatt flere grep for å sikre at årsrapporten svarer ut nye krav i tildelingsbrevet. Det er særlig viktig å synliggjøre bedre de begrunnelser og vurderinger som ligger til grunn for våre valg.

I forbindelse med årsrapportarbeidet for 2025 ble det etablert et tett samarbeid med DFØ og en god dialog med KD. Forskningsrådet bygger videre på dette i arbeidet med årsrapport 2026 blant annet gjennom bedre utnyttelse av egne data og kunnskapsgrunnlag som porteføljeanalyser mv. Operasjonalisering av nye rapporteringskrav er avstemt med KD og de andre departementene i Departementenes forskningsutvalg (DFU) i juni.

Sentrale temaer

Effekter av offentlige investeringer i næringsrettet forskning

KD forventer at Forskningsrådet utvikler en mer analytisk tilnærming til hva som er oppnådd og hvilke effekter støtten fra virkemidlene har.

Oppfølging: Analyser av resultater, virkninger og effekter av FoU-satsinger, inkludert virkemiddelbruk, er viktig, og krevende. Riksrevisjonens pågående revisjon av næringsrettet FoU adresserer også dette. Forskningsrådets resultatindikatorer gir viktig, men ikke fullstendig informasjon om resultater og effekter over tid. Indikatorene representerer dokumenterte resultater og effekter, samtidig som enkelte effekter først oppnås over lengre tid og etter prosjektslutt, eller kan være krevende å fange opp gjennom standardiserte indikatorer. Både nasjonalt og i EU er det et pågående arbeid for å koble aktører og lette overgangene mellom fasene i utviklingen slik at kunnskap blir tatt i bruk, og å fange virkninger og effekter, også for å kunne videreutvikle virkemidler. Forskningsrådet deltar aktivt i dette.

Samarbeid i forskningssystemet

KD forventer at Forskningsrådet utnytter rommet for å utløse økt privat finansiering i virkemidlene, jf. tildelingsbrevet for 2026.

Oppfølging:

For å sikre verdiskaping og næringslivsmedvirkning i forskningen på sikt er det nødvendig å satse både på å mobilisere det eksisterende næringslivet og legge til rette for at den fremragende forskningen blir utgangspunkt for nytt næringsliv.

Forskningsrådet tar nye grep i form av virkemiddelutvikling og nye tjenester for å sikre bedre koblinger og øke de private investeringene i FoU. For eksempel var det for KI-sentrene og i årets kvanteteknologiutlysning krav om privat finansiering, og i siste SFI-seleksjon ble næringslivsforankring vektlagt. Flere porteføljestyre bruker nærings-ph.d, noe som både utløser private finansiering og som øker forskningskapasiteten i næringslivet. Det nye tjenestetilbudet til stiftelser og fond har til hensikt å ta ned barrierene for investeringer i FoU fra disse. Den nye tjenesten «Koblingsboks» bidrar til at bedriftene raskt kan få tilgang til forskningskompetanse, finne løsninger på egne utfordringer og utforske muligheter for nærmere samarbeid og forretningsmuligheter.

Det er behov for at flere porteføljestyre bruker innovasjonsprosjekter for å økte den private finansieringen. Forskningsrådet vurderer å differensiere støttesatsen på bakgrunn av bedriftens størrelse eller det aktuelle feltets egenart. Forskningsrådets erfaringer er at økt privat finansiering er mulig når utlysninger treffer strategier og reelle behov hos den private aktøren, og når denne de facto er i førersetet for prosjektutforming og -gjennomføring.

Forskningsrådet arbeider med nye virkemidler for å bidra til at fremragende forskningsmiljøer også blir drivere for innovasjon og grunnlag for nytt næringsliv.

KD forventer at Forskningsrådet bidrar til å fremme forskningssamarbeid gjennom egne virkemidler. KD understreket at rådet må ha en analytisk tilnærming til virkningen av ulike krav og incentiver til samarbeid, herunder utilsiktede effekter.

Oppfølging: Godt samarbeid mellom forskere, institusjoner, på tvers av sektorer og på tvers av land er helt essensielt for å svare på kunnskapsbehovene. De fleste av Forskningsrådets virkemidler er utviklet for å bidra til samarbeid. Også i prosjekter finansiert av virkemidler som i utgangspunktet ikke krever samarbeid, f.eks. forskerporsjekter og SkatteFUNN, er det likevel betydelig grad av samarbeid. Framover blir det viktig å analysere hvordan ulike virkemidler bidrar til samarbeid, og eventuelt gjøre endringer hvis ordningene ikke virker etter hensikten.

Norske resultater i Horisont Europa og forholdet mellom nasjonal og internasjonal finansiering.

KD forventer at Forskningsrådet fortsatt bidrar til god norsk deltakelse i Horisont Europa også i siste del av programperioden.

Oppfølging: Forskningsrådet planlegger for en god overgang mellom nåværende og kommende rammeprogram, se budsjettinnspill 2027/8 både for drift og FoU. Returen har vært nedadgående siden 2023, og det er viktig med en kraftfull satsing på støtteapparatet og ordninger som støtter opp om deltakelsen i HEU for å bidra til at Norge skal kunne delta på en god måte.

KD forventer at Forskningsrådet fortsetter å se det europeiske og annet internasjonalt forskningssamarbeid i (reell) strategisk sammenheng med det som gjøres nasjonalt.

Oppfølging: Se omtale under mål 3 foran.

Andre saker

KD forventer at Forskningsrådet følger opp merknadene fra Riksrevisjonen, i deres gjennomgang av regnskapet for 2025.

Oppfølging: Se egen sak.

KD forventer at Forskningsrådet har god dialog med brukerne om omleggingen [av søknadssystemet] og følger opp tilbakemeldinger for å videreutvikle og forbedre dagens løsning. Videre forventer KD at Forskningsrådet så tidlig som mulig involverer departementet dersom det oppstår store forsinkelser eller andre større utfordringer.

Oppfølging: Forskningsrådet har etablert flere arenaer for dialog med brukerne og følger systematisk opp innspill og erfaringer fra innføringen av det nye søknadsbehandlingssystemet. Eksempler på dette regelmessige søkerundersøkelser, svartjenesten og direkte dialog med enkeltbrukere. Innspill inngår i arbeidet med prioritering og videreutvikling av framtidige forbedringer. Departementet vil bli orientert dersom det oppstår vesentlige forsinkelser eller andre forhold som kan påvirke gjennomføringen av prosjektet eller oppnåelsen av vedtatte mål.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen følger opp punktene i tråd med styrets vedtak.

Dato: 2. juni 2026 Fra/til: Kl. 09.00–11.00

Referent: Ane Bilstad Brøyn og Lise Holden Møteleder: Maria T. Storeng

Saksnr.: 26/2766

Til stede: Fra Kunnskapsdepartementet (KD): Maria T. Storeng, Espen Solberg, Geir Arnulf, Sander Tufte, Lise Holden, Ane Bilstad Brøyn
Fra Forskningsrådet: Gunnar Bovim, Birger Vikøren, Gunnar Hovland, Linda Nøstbakken, Paula Eerola, Iselin Marstrander, Gøril Hannås, Per Magnus Kommandantvold, Lillian Margrethe Baltzrud, Mari Sundli Tveit, Eva Falleth, Jesper W. Simonsen, Tove Karin Stølen

Referat fra etatsstyringsmøte med Norges forskningsråd i 2026

Nr.	Sak	Konklusjon/oppfølging
1	Styrets orientering Styret vurderer måloppnåelsen i 2025 som god. Arbeid med å ta forskning i bruk og økt kommersialisering av forskning har vært viktig. Forsvarsevne, sikkerhet og beredskap er et område i vekst som rådet skal fortsette å løfte seg på. Forskningsrådet har gitt råd til KD om nødvendigheten av full deltakelse i nytt rammeprogram for Horisont Europa, og styret er innforstått med at full deltakelse innebærer en betydelig økonomisk satsning som vil få betydning for nasjonale satsninger. Styret pekte på at Forskningsrådet fortsatt er preget av omstillingen fra netto- til bruttobudsjettering, og understrekte at overgangen er et riktig og godt grep, samt at rådet opplever god støtte fra KD. Fremover blir det viktig å få igangsatt prosjekter og få brukt midler til rett tid. Videre skal styret ha særlig oppmerksomhet blant annet på KI-genererte søknader, FoU i næringslivet og Norges tilknytning til Horisont Europa og Konkurranssevnepfondet.	Overgangen til bruttobudsjettering har gått etter planen, og KD presiserer viktigheten av at Forskningsrådet fremover får satt midler i sving.

2	KDs overordnede vurdering av måloppnåelse <i>Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet</i> Forskningsrådet jobber aktivt med mobilisering til Horisont Europa og gjør en god jobb med å utvikle virkemidlene. Forskning finansiert av Forskningsrådet publiseres åpent i større grad enn annen nasjonal forskning, men KD merker seg at utviklingen har stoppet opp. Omleggingen av FRIPRO viser ønskede effekter. I 2025 har rådet også lansert et sett nye virkemidler for banebrytende forskning, som KD vurderer som positivt. <i>Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet</i> Rask teknologiutvikling stiller store krav til Forskningsrådets rådgiving. KD etterlyser bedre rådgivning fremover om hva som blir det neste store, inkludert vurderinger av Norges fortrinn, Norges rolle, områder Norge bør samarbeide med Europa om og samspillet med Innovasjon Norge. Se også omtale og oppfølging under sak 3. <i>Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer</i> Det er jevnt over høy kvalitet på prosjektsøknader på alle de 6 strategiske områdene under dette målet og KD har merket seg at humaniora inngår i større andel av prosjektene enn før. Det er viktig med strategisk styring på hvordan den nasjonale innsatsen skal virke sammen med europeisk og øvrig internasjonal innsats. Se også omtale og oppfølging under sak 3. <i>Mål 4 Velfungerende forskningssystem</i> Det er positivt at Forskningsrådet har styrket arbeidet med forskningssikkerhet i prosjekter. Rådet har også arbeidet godt med nasjonal og internasjonal infrastruktur i 2025. Se også omtale og oppfølging under sak 3. <i>Mål 5 God rådgivning</i> KD understrekte at det er særlig behov for at Forskningsrådet videreutvikler budsjettforslaget og viste til dialog med administrasjonen om dette. Forskningsrådets innspill til 2027-budsjettet inneholder i liten grad råd om omprioriteringer innenfor uendrede budsjetttrammer, til tross for gjentatte styringssignaler fra KD. Videre trakk KD frem at det er noe uførløst når det gjelder sammenhengen mellom rådgivningen og prioriteringer i budsjettforslaget.	Forskningsrådet må følge med på utviklingen i åpen publisering og vurdere tiltak som kan sikre målet om full åpen publisering/tilgang. KD forventer at Forskningsrådet følger med på om omleggingen i virkemidlene gir ønskede effekter. KD forventer at Forskningsrådet gir forskningspolitiske råd om hvilke teknologiområder som Norge bør satse på fremover, inkludert hvor det er særskilte muligheter og utfordringer. Rådgivingen forventes å være tett koplet til rådets budsjettforslag. Fremover forventer KD at Forskningsrådet evner å se sammenhengen mellom egen rådgivning og budsjettforslag, og at budsjettforslagene gir råd om reelle omprioriteringer.
-----------------	--	--

	KD har registrert at Forskningsrådets prosjektrammer ikke er prisjustert. KD stilte spørsmål ved om rammene for forskningsprosjekter har blitt for små. Forskningsrådet viste til at praksis er at prosjekter ikke prisjusteres etter at de har blitt tildelt, og at prisjustering gjøres i forbindelse med utlysninger. Rådet vil se på størrelsen på prosjektrammen. <i>Årsrapporten</i> DFØ har det siste året bistått KD (og departementene) med å endre rapporteringskravene for årsrapporten. Forskningsrådet er godt koblet på arbeidet. KD vurderer at den samlede årsrapporten utvikler seg i riktig retning.	KD forventer ytterligere utvikling av årsrapporten i tråd med nye krav, jf. tildelingsbrevet for 2026.
3	Sentrale temaer <u>Effekter av offentlige investeringer i næringsrettet forskning</u> KD viste til at offentlige investeringer i FoU har økt, mens næringslivets egen forskning viser en nedgang i 2024. Utviklingen er ikke i tråd med politiske ambisjoner om et mer kunnskapsrikt næringsliv. Ferske analyser viser at Forskningsrådets støtte i noe grad virker utløsende på FoU. KD utfordret Forskningsrådet til å tenke helt nytt om hvordan det jobbes på dette området. Forskningsrådet delte KDs virkelighetsbilde. Rådet pekte på betydningen av å se flere virkemiddelaktører i sammenheng for at innsatsen skal virke supplerende og ikke konkurrerende. Videre presiserte rådet at de jobber for å forstå barrierene og hvordan de kan løses. Det ble stilt spørsmål ved om innsatsen skal spres tynt utover eller målrettes mer. Arbeidet som KD gjør med å se på doktorgradsutdanningen er viktig, også for mottakskompetansen i næringslivet. Forskningsrådet trakk frem at IPR-problematikken, særlig i senterordningene, har vært krevende og at de må få ryddet opp i dette før ny utlysning. <u>Samarbeid i forskningssystemet</u> KD viste til at næringslivet er i mindre kontakt med forskningsinstitusjonene, i alle fall målt i penger. Det er påviselig nedgang både i næringslivets kjøp av FoU fra forskningsmiljøer og i forskningsmiljøenes inntekter fra næringslivet. Forskningsrådet pekte på at det er krevende å pålegge noen å gjøre et innkjøp de ikke ønsker, og at etterspørselsdiskusjonen er viktig. Rådet presiserte at det	KD forventer at Forskningsrådet utvikler en mer analytisk tilnærming til hva som er oppnådd og hvilke effekter støtten fra virkemidlene har. KD forventer at Forskningsrådet utnytter rommet for å utløse økt privat finansiering i virkemidlene, jf. tildelingsbrevet for 2026. KD forventer at Forskningsrådet bidrar til å fremme forsknings-samarbeid gjennom egne virkemidler. KD understreket at

	er viktig å ha en analytisk tilnærming og jobber med å finne årsakene til nedgangen, og se på egne virkemidler. <u>Norske resultater i Horisont Europa og forholdet mellom nasjonal og internasjonal finansiering</u> Norske resultater i Horisont Europa har vært gode over tid, men de to siste oppdateringene (april og oktober 2025) gir vesentlig lavere returandeler som er godt under ambisjonen. KD viste til at Sverige øker sin returandel vesentlig i 2025. KD understrekte behovet for strategisk styring av hvordan den nasjonale innsatsen skal virke sammen med europeisk og øvrig internasjonal innsats. Neste programperiode med økte budsjetter i EU forsterker dette bilde. Det er positivt at Forskningsrådet arbeider med å få bedre samspill mellom nasjonal og internasjonal forskningsfinansiering, også i porteføljestyrenes investeringsplaner. Forskningsrådet delte KDs vurderinger og vil ha høy oppmerksomhet på denne tematikken fremover. Rådet presiserte at de må forberede forskningsmiljøene slik at de er i stand til søke fra første dag i nytt rammeprogram. Forskningsrådet vil vurdere nye tiltak/virkemidler dersom returandelen fortsetter å gå nedover. KD merker seg at Forskningsrådet og Innovasjon Norge samarbeider godt på dette området. Rådet oppfordret KD til å invitere til felles dialog med NFD, Innovasjon Norge og Forskningsrådet.	rådet må ha en analytisk tilnærming til virkningen av ulike krav og incentiver til samarbeid, herunder utilsiktede effekter. KD forventer at Forskningsrådet fortsatt bidrar til god norsk deltakelse i Horisont Europa også i siste del av programperioden. KD forventer at Forskningsrådet fortsetter å se det europeiske og annet internasjonalt forskningssamarbeid i (reell) strategisk sammenheng med det som gjøres nasjonalt.
4	Andre saker fra KD KD orienterte om prosess for oppnevning av nytt styre f.o.m. juli 2027. KD viste til brev til Forskningsrådet fra Riksrevisjonen 28. mai, om Riksrevisjonens gjennomgang av regnskap for 2025. Forskningsrådet opplyste at de allerede er godt i gang med å rette opp manglene og skal svare Riksrevisjonen innen oppgitt frist.	KD forventer at Forskningsrådet følger opp merknadene fra Riksrevisjonen, i deres gjennomgang av regnskapet for 2025.
5	Innmeldte saker fra Forskningsrådet <u>Nytt rammeprogram og Konkurransesevnefondet</u> Forskningsrådet redegjorde for arbeidet med å forberede nytt rammeprogram og konkurranseevnefondet.	KD tar redegjørelsene fra Forskningsrådet til orientering.

	<u>Videre arbeid med forsvarsevne, sikkerhet og beredskap</u> Forskningsrådet redegjorde for det nye porteføljestyret og pekte på at man har kommet langt på dette området. <u>Omlegging til ny søknadsbehandling</u> Forskningsrådet står midt i en omlegging til nytt søknads- og saksbehandlingssystem. Rådet opplyste at hovedformålet er å gjøre vurderingene mer transparente, sammenlignbare og etterprøvbare. Systemet skal også legge bedre til rette for å møte utfordringer knyttet til KI-genererte søknader. Systemet er under utvikling. Innkjøringsfasen har vært krevende. Det har kommet kritikk fra forskere og institusjoner om at det nye systemet ikke er faglig forsvarlig å ta i bruk. Forskningsrådet jobber systematisk med å følge opp tilbakemeldingene. Ansattrepresentant i styret påpekte at omleggingen har vært krevende for de ansatte. Forskningsrådet jobber med å gi tilstrekkelig opplæring til de ansatte i det nye systemet. Forskningsrådet påpekte at det blir viktig å følge med på om dette vil få noen utilsiktede systemendringer, som f.eks. at det bidrar til å vri porteføljen på noe vis. <u>Revidert strategi</u> Forskningsrådet orienterte om arbeid med revidert strategi. Revidering er begrunnet i et endret utfordringsbilde. Strategien vil muligens revideres på nytt etter at nytt styre kommer på plass neste sommer.	KD forventer at Forskningsrådet har god dialog med brukerne om omleggingen og følger opp tilbakemeldinger for å videreutvikle og forbedre dagens løsning. Videre forventer KD at Forskningsrådet så tidlig som mulig involverer departementet dersom det oppstår store forsinkelser eller andre større utfordringer.
5.	Avrunding/oppsummering	

Sak S 57

Seminar: KI og utfordringer for investeringsprosessen

Sak S 57

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Jesper Simonsen	Kristin Oxley	1. Could agentic AI topple grant-funding systems? 2. Et eksempel på hva som kan skje når kvalitetssignaler bryter sammen
Fra			
Administrerende direktør			
Mari Sundli Tveit			

DRØFTINGSSAK

Forslag til vedtak Administrasjonen tar styrets innspill til etterretning i sitt videre arbeid med å tilpasse virksomheten til økt KI-bruk i investeringsprosessen.

Kort bakgrunn KI har stor innvirkning på samfunnet og på forskningen. Som andre store samfunnsmessige og teknologiske endringer vil dette påvirke hvordan forskningsfinansierer arbeider. Denne saken avgrenses til hvordan KI påvirker hvordan finansieringsordninger bør utformes, hvordan søknader velges ut, og hvordan den interne saksbehandlingen som følge av dette må videreutvikles.

Under Arendalsuka organiserte Forskningsrådet arrangementet «KI: er forskningssøknadenes tid forbi?» som var meget godt besøkt, og som i etterkant har blitt fulgt opp med en artikkelserie i Khrono som setter søkelyset på hvordan KI påvirker forskningsfinansiering.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Økt KI-bruk stiller potensielt Forskningsrådet ovenfor en fundamental systemendring. Styrets vurdering av hvordan Forskningsrådet skal møte de mulighetene og utfordringene KI bringer er viktig for å sette retning for administrasjonens arbeid med problemstillingen.

Hovedpunkter KI kan raskt endre selve grunnlaget for måten Forskningsrådet finansierer forskning på. Endringene kan ha store konsekvenser for søkere, forskningssystemet, verktøy i forsknings- og innovasjonspolitikken, og Forskningsrådets virksomhet. Det er derfor behov for å komme i gang med en bredt involverende kunnskapsutvikling og diskusjon om hvordan man skal møte disse endringene.

Administrasjonen legger opp til at styret i dette møtet gjennom et styreseminar drøfter temaet. Med bakgrunn i denne diskusjonen vil vi invitere interessenter, egne ansatte og allmenheten til en bred diskusjon om endringene, og om hvordan man kan møte dem. Forskningsrådet deltar allerede i den brede kunnskapsutviklingen om disse forhold internasjonalt, og vil framover utvikle analyser om hvordan dette kan møtes med endringer i våre investeringsprosesser.

Allerede i neste styremøte vil vi gå dypere inn i saken gjennom et fellesmøte med Forskningsrådets International Advisory Board.

Bakgrunn for seminaret

KI kan gi stordriftsfordeler, automatisere oppgaver og støtte analyse og kunnskapsutvikling. Samtidig kan teknologien øke søknadsvolumet, svekke søknadstekster som grunnlag for å vurdere forsknings- og innovasjonsidéer, og

utfordre åpenhet, etterprøvbarehet, konfidensialitet og like konkurransevilkår. Utviklingen har fram til nå først og fremst vært drevet av søkernes bruk av store språkmodeller, men innføringen av KI-agenter (som først har vært allment tilgjengelige de siste 8–9 månedene) kan potensielt føre til en kraftig akselerasjon av både utfordringene og mulighetene knyttet til KI.

Den prosjektbaserte finansieringsmodellen bygger på at tekst fungerer som et signal om søkernes innsats og evner. Bruk av KI kan undergrave disse forutsetningene. Rees og Wilsdon skriver i sin Nature-kommentar «*Could agentic AI topple grant-funding systems?*» (vedlagt):

«Agenter kan trenes på en forskers samlede publiserte arbeider, på tildelingskriteriene til det mest relevante finansieringspanelet og på tekstene i de sist innvilgede søknadene fra dette panelet – alt sammen ofte offentlig tilgjengelig. De kan produsere titalls ideer, der forskeren kan velge ut de beste og la agenten bearbeide dem til ferdig formaterte søknader. Alt dette kan gjøres på minutter, og med lite arbeid fra forskeren selv.»

En fersk gjennomgang av 12 forskningsråd i perioden 2022–2025 fant en betydelig økning i antall søknader hos samtlige av finansørerne som ble undersøkt, der EUs Marie Skłodowska-Curie Actions toppet listen med en økning på 142 prosent. En undersøkelse fra 2025 blant 3 234 forskere i 113 land viste at 41 prosent allerede på det tidspunktet brukte KI til å utarbeide søknader. En analyse fra 2026 av søknader sendt til to amerikanske finansieringsorganer, National Institutes of Health og National Science Foundation, viser en økning på mellom 10 og 15 % i bruken av store språkmodeller i søknader om forskningsfinansiering siden 2023. Forskningsrådet har foreløpig ikke sett en tilsvarende vekst i søknader som det rapporteres om internasjonalt, men det kan endre seg, spesielt i lys av at KI-agenter blir stadig mer utbredt.

Økningen i søknadsvolum er problematisk i seg selv fordi den forholdsmessige kostnaden ved ekspertvurdering stiger når innvilgelsesprosenten faller; det brukes mer tid og ressurser per søknad som til slutt får finansiering. Når økningen skyldes økt bruk av KI, ser vi også en tendens til at det blir vanskeligere å skille søknadene fra hverandre, ettersom de alle framstår som mer polerte og overflatisk gode.

Igjen er Marie Skłodowska-Curie Actions sine postdoktorstipend et godt eksempel. I tillegg til en kraftig vekst i antall søknader i siste søknadsrunde, var det også en markert sammenpressing av poengsummene søknadene fikk. Bare rundt 5 % av søknadene havnet under terskelen på 70 %, mot rundt 20 % tidligere år. Ekspertene tvinges da inn i en slags «flisespikkeri», der de forsøker å skille mellom «perfekte» og «enda mer perfekte» søknader. Forfatterne av studien mener endringen sannsynligvis skyldes utbredelsen av stadig mer avanserte KI-verktøy, som i praksis bidrar til å koble søknadens form fra den underliggende kvaliteten og nyskapingsevnen i forskningsidéene. Når muligheten for å få forskningsfinansiering avhenger av et presentasjonsnivå som i økende grad kan kjøpes kommersielt, risikerer systemet å belønne dem med de beste verktøyene framfor dem med de beste idéene.

Oppsummert kan søknadsprosessen bli overbelastet og søknaden kan miste sin verdi som signal. Volumproblemet og signalproblemet henger sammen, men er ikke det samme.

1 — Volum

Når KI reduserer tidsbruken, kan flere søknader sendes inn. En lavere innvilgelsesprosent øker kostnaden per tildeling – og gjør fagfellenes arbeid mer krevende.

2 — Kvalitetssignal

Skrivekvaliteten konvergerer. Dermed risikerer kvaliteten på prosjektbeskrivelsen å bli frakoblet den faktiske kvaliteten på prosjektet.

Målet er ikke å stanse KI, men å bevare kvalitet, rettferdighet og tillit i forskningsfinansieringen. For å få til det må vi forberede oss på systemendringer.

Søknadsvolumet er åpenbart en utfordring, men en utfordring vi i større grad kan møte med velprøvde tiltak rettet mot å redusere antall innsendte søknader. Den største utfordringen er at søknadsteksten mister verdi som signal.

Betydningen av selve søknadsteksten vil variere mellom ulike tilskuddsformer. Endringene kan møtes både gjennom endrede seleksjonsmekanismer, men også gjennom endret kombinasjon av tilskuddsformer. Slike endringer må baseres på et godt kunnskapsgrunnlag som også tar hensyn til andre krav til søknadsbehandling og tilskuddsforvaltning.

I møtet 10. september vil professor James Wilsdon innlede om problemstillingen. Wilsdon er medlem av Forskningsrådets International Advisory Board og leder for det britiske Research on Research Institute (RORI), hvor Forskningsrådet er prosjektpartner. RORI har nylig startet opp prosjektet «*INFLECTION: agentic AI and the future of research funding*» hvor Forskningsrådet deltar. Prosjektet samler en rekke forskningsfinansierer internasjonalt og skal kartlegge både trenden med økning i søknadsvolum og trenden med sammenpressing av karakterer hos de deltagende organisasjonene, samt foreslå tiltak til hvordan utfordringene og mulighetene kan møtes. Wilsdon har sammen med Geraint Rees skrevet en kommentar i Nature: «Could agentic AI topple grant-funding systems» (vedlegg 1).

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen arbeider videre med problemstillingen i tråd med Styrets innspill.

Comment

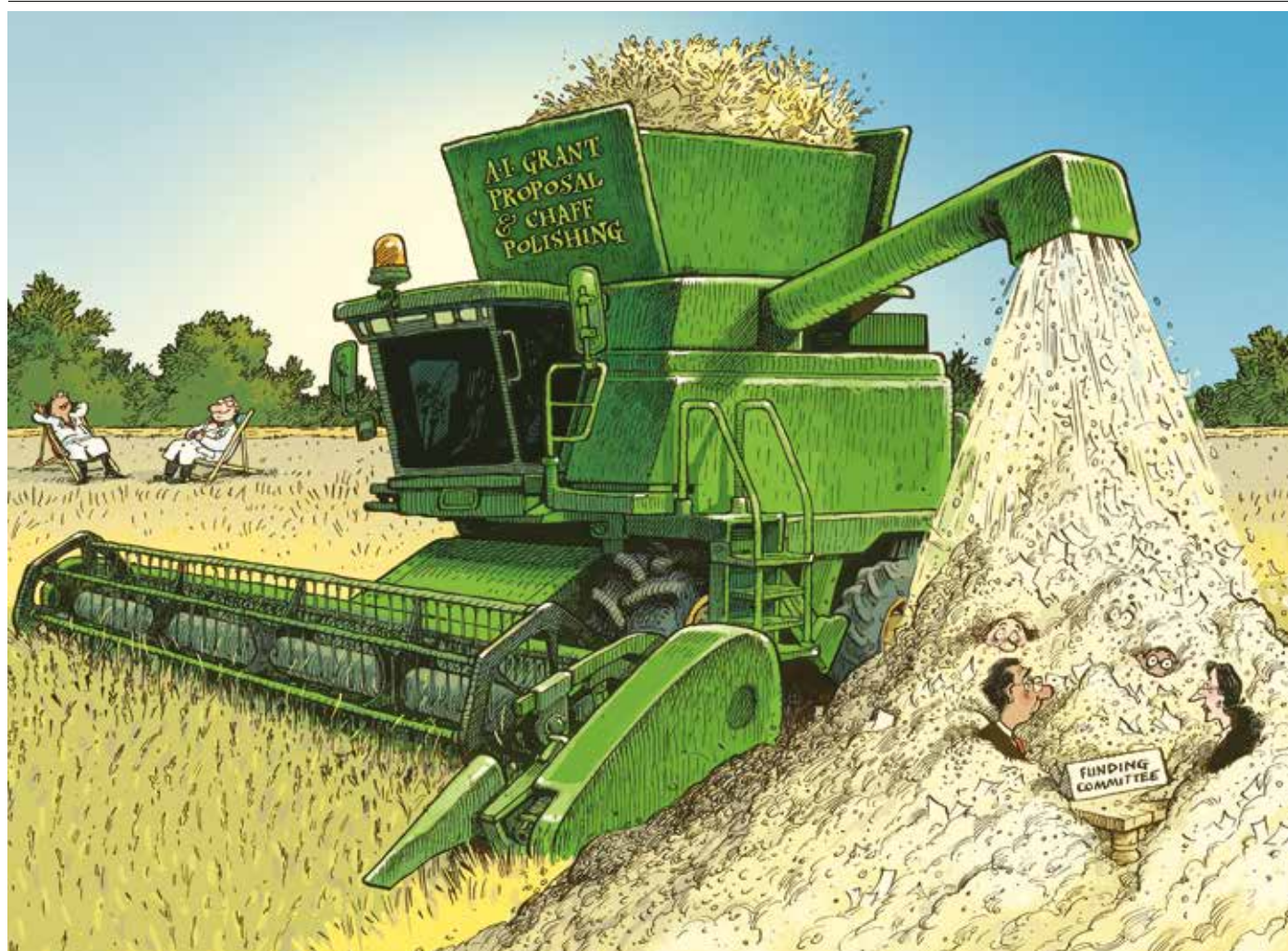

ILLUSTRATION: DAVID PARKINS

Could agentic AI topple grant-funding systems?

Geraint Rees & James Wilsdon

Funders must take action before an increase in high-quality proposals written using AI models makes it impossible to sort the wheat from the chaff.

Artificial intelligence is transforming grant writing. A new wave of AI tools, known as agents, can now generate a research grant application, review it and submit it.

AI agents are large language models (LLMs) equipped with tools that let them search the web, read documents, write and execute code, and call external services, for example. Given a goal, rather than a single prompt, they respond by planning a sequence of steps that they execute, evaluate and iterate

until the goal is met – usually with little or no human intervention.

Agents can be trained on a researcher's entire published body of work, on the grant criteria of the most relevant funding panel and on the texts of the most recently funded grants from that panel, all of which are often publicly available. They can produce tens of ideas, from which a researcher can select the best for the agent to work up into fully-formatted applications. All this can be done in minutes, and with little work by the researcher.

From a productivity perspective, this might sound exciting. But it could result in problems – and even herald the collapse of the grant-funding system as we know it.

In our roles as leaders of research and innovation institutions, we've both heard anecdotally from the dozens of funders that we work with that the volume of grant applications they receive has risen sharply. Meanwhile, the quality of proposals seems to have improved, making it harder to discriminate between them. We suspect that one reason for this change is the increasing use of AI models and agents by researchers to aid them in writing applications.

As the use of AI agents becomes more widespread among researchers, the scale of this challenge is likely to increase. Policymakers and funders will need to rethink how they allocate research funding before the system becomes unworkable.

Pump up the volume

To check whether this trend is real, we examined data on hundreds of thousands of grant applications from 12 multidisciplinary funders who work with the Research on Research Institute in London, which one of us (J.W.) heads. The funders are based in Australia, Belgium, Canada, China, Spain, the United Kingdom and the European Union – and include the Australian Research Council, the European Research Council and the biomedical funding charity Wellcome in London. The types of application varied depending on the funder, and ranged from postdoctoral fellowships to targeted calls for research in specific fields (see Supplementary information).

All these funders saw increases in application numbers between 2022 and 2025 (see 'Applications on the rise'), ranging from 14% for postdoctoral fellowship applications at the British Academy to 142% for EU Marie Skłodowska-Curie Actions fellowships. Local issues explain some changes – shifts in the national funding environment, for example, or differences in the number of funding calls put out. But we think that the use of AI is also likely to have played a part since the chatbot ChatGPT was released in November 2022.

Evidence is mounting of a surge in the use of generative AI across science. For example, a 2025 survey by the publishing company Elsevier of 3,234 researchers across 113 countries found that 58% had used AI tools in their work (up from 37% in 2024). Of these, 61% were using AI to find and summarize the latest research; 41% were using it to help draft grant proposals.

One analysis of academic writing¹ found evidence of an increase in use of LLMs in scientific articles, beginning in late 2022. The authors looked for patterns of text that might indicate an increased likelihood of LLM use in more than one million preprints and papers from January 2020 to September

2024 (this method is suggestive and not definitive). Computer-science papers showed the fastest growth, with up to 22% of sentences in abstracts estimated to be LLM-modified during 2024.

Evidence of similar trends in grant proposals is harder to pin down, because the text is often not public. But one study published as a preprint reported an upswing of 10–15% in text patterns suggestive of LLM use in grants since 2023 at the US National Institutes of Health (NIH) and the National Science Foundation².

And a general rise in application quality was identified in an analysis of data from EU Marie Skłodowska-Curie Actions postdoctoral fellowships³. In 2025, just 5% of applications fell below the quality threshold for further con-

"Bans are likely to be ignored, because the incentive to use AI is strong."

sideration set by the European Commission, compared with 20% in 2018.

It's not yet possible to pinpoint exactly whether or how changes in application volume and quality are linked to AI use. But if these trends extend to other funders and continue, grant reviewers could soon face huge volumes of high-quality submissions. They will have to make largely arbitrary choices about what or who to fund. And that's just with the availability of the current wave of AI tools.

A second wave of problems

Widening use and the development of agentic tools represents a fundamentally different problem from that of applicants who use LLMs to polish up a draft.

An LLM can improve craft, but an agent optimizes for outcomes. When a researcher asks an agent to produce the strongest possible application for a specific funding call, the proposal that emerges is not the researcher's argument shaped by AI. It is a fully AI-generated proposal optimized to the funders' brief, albeit shaped by the context that the researcher provides.

So far, research funders have responded to the changing AI landscape mostly by clamping down on the use of generative AI by applicants and reviewers. In July 2025, the NIH declared that applications that are substantially developed by AI tools (or contain sections substantially developed by them) would be ineligible for funding, owing to a lack of "original ideas". The funding agency UK Research and Innovation (UKRI) prohibits reviewers from uploading proposal content into generative AI tools, as "a breach of confidentiality and integrity".

In our view, as well as being impossible to enforce, such bans are an inadequate response to the challenge at hand. A funding system

that rewards well-crafted, cogently argued proposals creates an incentive to deploy whatever tools improve craft and cogency. Bans are likely to be widely ignored, because the incentive to use AI is strong and the probability of detection low. Prohibiting their use can disadvantage people who do not speak English as a first language⁴.

Researchers using agentic AI to apply for funding might be maximizing their own chances of success, assuming that agents are deployed sensibly and with appropriate oversight. But the collective outcome is dysfunctional – a landscape in which all proposals meet the funding criteria and the differences between them are small.

A shift to agentic AI might affect peer review, too. A survey by the publishing company Frontiers (see go.nature.com/4swdext) suggests that more than half of researchers already use AI to assist with peer review, frequently against guidance. Agents can read a proposal, retrieve relevant literature, assess methodological soundness and generate a structured evaluation before a person has finished reading the abstract.

When both proposals and reviews are mediated by agents that are trained on the same body of previously funded work, the system will no longer be evaluating the quality of ideas. It will be evaluating how well agents have learnt to simulate the ideas that funders have previously rewarded.

Rethinking funding

Proposals put forward for dealing with overburdened funding systems include the use of lotteries (allocating funding at random to grants that fall within a set quality band), and distributed models of peer review, in which researchers who submit grants are tasked with reviewing the applications of others. These measures tackle issues of volume, but they cannot help if measures of quality become unreliable. Nor can they prevent researchers from using agents to peer review applications.

In our opinion, funding bodies should consider shifting the emphasis of evaluation away from written proposals, and towards the principal investigator, their research team and their previous and ongoing research

APPLICATIONS ON THE RISE

Data from 12 funding bodies* show a rise in grant applications since the release of the chatbot ChatGPT, in 2022.

Average increase in grant applications compared with 2022

*Data for 5 of the 12 funding bodies correspond to a single grant call or scheme; the remaining 7 aggregate all or most grant calls for that funder.

programmes. Funders should invest in track-record verification to look at the research performance of an individual or group over a sustained period, along with interviews and portfolio-based assessments of sustained team performance.

Some funders are moving in this direction. In March, the UK Medical Research Council announced it was bringing back interviews for all shortlisted grant applicants; a move designed to counteract AI augmentation of proposals.

But although such approaches can help to identify researchers who are worth funding, they are time and labour intensive. They are poorly suited to huge volumes of applications, so demand management might also be needed. The NIH has capped individual submissions at 6 per year, after finding that some researchers were submitting more than 40 applications in a single round. An alternative approach is to support fewer, larger programme grants that are awarded to institutions or networks, reducing the volume of individual applications.

Person-focused awards are also susceptible to the Matthew effect – in which resources tend to be given to those who are already successful. They might exacerbate biases against early-career researchers, under-represented groups, less established or prestigious institutions, and interdisciplinary and emerging fields. Ring-fencing money for these groups, and anonymization of applications at the first round of selection, can go some way to tackling these issues.

Funders might also consider more-radical approaches. These could include a fixed ration of proposals on an individual or career-lifetime basis across all funding sources. Or funders might divide the available funding pot by the eligible researcher population on a national basis, and award the same amount to everyone, eliminating competition from the system. But these ideas are hard to apply to the complex, large-scale and global funding system, and don't reflect the fact that research in particle physics and molecular biology is inevitably more costly than it is in political philosophy and medieval French, for example.

Fight fire with fire?

Funders will, perhaps counterintuitively, also need to lean into agentic AI. Rather than using AI to improve existing workflows, funders need AI-native funding systems that are built from the ground up with AI in mind.

Such systems could deploy AI tools to profile applicants from multiple angles – including their publication impact, collaborative reach, methodological diversity and career trajectory. This rich picture would allow funders to compare candidates more completely than can a funding panel. AI could then be used to prioritize and shortlist

The use of AI has increased substantially since the release of the chatbot ChatGPT.

applications, by comparing data across these profile dimensions to identify candidates whose record is consistent with the statements in their application. Such a shortlisting function would be transparent, auditable and designed to embrace rather than suppress diversity across career stages, disciplines and institutions.

Better predictive heuristics for novelty and impact are also within reach. Indeed, deep-learning models of publication abstracts and metadata can already predict a paper's real-world impact much more accurately than can citation counts, and can potentially identify Nobel prize-prevailing work⁵. Such tools could make funders more forward-looking by enabling them to identify research directions that are gaining momentum before they attract mainstream recognition.

AI-native funding systems will face serious objections.

First, building such infrastructure requires sustained investment, careful testing and ongoing governance. Funders operating under resource pressure might balk. However, the current system already wastes enormous resources on panels and resubmissions – as well as the costs of researcher time. A well-designed AI-native system could be a worthwhile investment.

Second, AI systems trained on historical funding data will encode historical inequities, potentially amplifying rather than correcting Matthew effects. This is a legitimate risk, but we suggest that design and governance can help to tackle it. Bias in AI systems can

be measurable⁶, providing opportunities to consider and remedy it.

Third, researchers and institutions might resist decisions shaped by algorithms that they cannot interrogate. Transparency and appeal mechanisms could help to build trust.

The grant-funding system built for a pre-AI world is failing. Funders must adapt. The result could be a stronger system: one that harnesses the power of AI and combines it with specialist knowledge, and that reduces the time and energy being wasted on unproductive grant-writing and directs it back into groundbreaking research.

The authors

Geraint Rees is vice-provost of research, innovation and global engagement at University College London. **James Wilsdon** is executive director of the Research on Research Institute, London, and a professor of research policy at University College London. e-mails: g.rees@ucl.ac.uk; j.wilsdon@ucl.ac.uk

1. Liang, W. et al. *Nature Hum. Behav.* **9**, 2599–2609 (2025).
2. Qian, Y. et al. Preprint at arXiv <https://doi.org/10.48550/arXiv.2601.15485> (2026).
3. Bulla, M. & Mikula, P. Preprint at OSF https://doi.org/10.31222/osf.io/d8gcu_v1 (2026).
4. Liang, W., Yuksekogonul, M., Mao, Y., Wu, E. & Zou, J. *Patterns* **4**, 100779 (2023).
5. Nelson, A. P. K. et al. *Patterns* **3**, 100483 (2022).
6. Carruthers, R. et al. *npj Digit. Med.* **5**, 170 (2022).

J.W. declares competing interests.

Supplementary information accompanies this article; see go.nature.com/42imxbg for details.

Sak S 57 – vedlegg 2

Et eksempel på hva som kan skje når kvalitetssignaler ikke lenger fungerer

En ny studie understreker betydningen av signalisering, og viser hva som skjer i ett marked når ærlig signalisering bryter sammen. I [Making Talk Cheap: Generative AI and Labor Market Signaling](#) viser Jesse Silbert og Anaïs Galdin, måned for måned, hvordan en nettbasert markedsplass for frilansere endret seg da det ble trivielt for enhver arbeidstaker å bruke KI til å lage skreddersydde tilbud til hvert eneste oppdrag. Markedet er [freelancer.com](#). Her kan folk som trenger å få utført arbeid, legge ut oppdragsbeskrivelser, og de tilgjengelige arbeidstakerne byr på oppdraget ved å oppgi en pris og en beskrivelse av sin erfaring og egnethet for jobben – sin søknad. Søknadene er en helt sentral signalmekanisme som lar arbeidstakerne formidle sin kvalitet, og som oppdragsgiverne kan bruke til å bedømme den. Eller i det minste var de det. I november 2022 ble ChatGPT lansert, og i april 2023 lanserte freelancer.com sitt eget KI-verktøy, integrert i nettstedet, for å hjelpe arbeidstakerne med å skrive søknader. Effekten har vist seg å være at tilbudene ikke lenger sier noe om innsatsen arbeidstakeren har lagt ned i å søke på oppdraget, og har heller ikke mye sammenheng med vedkommendes underliggende ferdigheter og erfaring. Før språkmodellene var de arbeidstakerne som leverte søknader av høy kvalitet, mer tilbøyelige til å bli ansatt. Etter språkmodellene leverer alle søknader av høy kvalitet, og dermed slutter søknadskvaliteten å være til hjelp når ansettelsesbeslutninger skal tas. Etter språkmodellene er de dyktigste arbeidstakerne mindre tilbøyelige til å bli ansatt – en nedgang på 19 % i ansettelser blant de øverste 20 prosentene av arbeidstakerne. Det motsatte skjer for arbeidstakerne i de nederste 20 prosentene, som har 14 % høyere sannsynlighet for å bli ansatt. Språkmodellene skyver altså markedet mot en ny likevekt som favoriserer arbeidstakere med lav kompetanse framfor dem med høy.

Forfatterne peker på at mange markeder som er avhengige av skriftlig kommunikasjon som tradisjonelt har vært kostbart å utarbeide, kan stå overfor betydelige velferdsmessige og meritokratiske trusler fra generativ KIs evne til billig å produsere ekspertskrevet tekst. Selv om hver enkelt får hjelp av språkmodellen og dermed i prinsippet blir mer produktiv, kan markedet som helhet bli mindre velfungerende. Forfatterne konkluderer med at man må forvente slike omveltninger, og mottiltak for å tilpasse seg, på alle områder der vi har vært vant til å basere oss på tekst som signal om innsats og evner.

En tilpasningsmekanisme som Galdin og Silbert peker på, og som også kan være relevant for forskningsfinansiering, er at disse endringene gir insentiver til eksplorative kontrakter — korte engasjementer som lar oppdragsgiveren avdekke arbeidstakerens evner ut fra hvordan vedkommende presterer, og dermed i mindre grad trenger å basere seg på signaler gitt i forkant. ARPA-lignende finansieringsmekanismer er en nærliggende parallell i forskningsfinansieringsverdenen.

ÅRSHJUL 2026 – oppdateres gjennom året

Styremøte	Budsjettforslag år +2 (2028)	Budsjett år +1	Årsrapport år -1	Annet fast	Seminar	Annet	Sted
6. februar			Beretning/ Framtidsutsikter		Strategi	Innledende diskusjon om strategi	Lysaker
11.-13 mars			Vedtak	Internrevisjonsplan Porteføljeanalyse			Brussel
23. april	1.utkast					Vedtak strategi og handlingsplan	Lysaker
1.juni	Vedtak	Fordeling planleggingsrammer		Forberedelse Etatsstyringsmøte			Lysaker
2. juni KI 9-11				Etatsstyringsmøte		Oppsummering etter Etat,	KD
10.sept					KI i investeringsprosessen	Porteføljeplan forsvarsevne, sikkerhet og beredskap	Lysaker/ digitalt
22.okt.		Vedtak budsjettforslag 2028		2. tertialrapport	KI i investeringsprosessen	Fellesdel med International Advisory Board 21. okt: Forskningssamtalen	Lysaker
3.des.		Fordeling FoU-budsjett Investeringsplaner				Driftsbudsjett 2027	Lysaker

Møter i 2027

1/27 Fredag 5. februar kl. 10-16

2/27 Torsdag 11. mars kl. 10-16

3/27 Torsdag 22. april kl. 10-16

4/27 Mandag 31. mai (foreløpig)

5/27 Torsdag 9. september, evt. reise 8.–10. september, (foreløpig)

6/27 Torsdag 21. oktober (foreløpig)

7/27 Torsdag 2. desember (foreløpig)